

Ἡ ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστάμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀληθεὶς παρασχὼν εἰς τὴν χώραν ἡμῶν ὑπηρεσίας, καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμένου Πάτριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ὡς ἀνάγνωσμα ἄριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΗ

ἘΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησίᾳ δραχμὰς 100. Ἐξέμνηος
δραχ. 55. Τρίμηνος δραχ. 30.

ἘΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Αἰγύπτου γρόσια διατμ. 50.—
Αμερικῆς δολλάρια 4.— Ἀγγλίας καὶ ὧλων ἓν γένει
τῶν ἄλλων Κρατῶν σελλίνια 10.

Ἐξέμνηοι καὶ Τρίμηνοι ἀναλόγως.

ἘΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩ 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συν-
δρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἰουμένης μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Ἐδριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'.—Τόμος 36ος

Ἐν Ἀθήναις, 7 Σεπτεμβρίου 1929

Ἔτος 51ον.—Ἀριθ. 40

ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΠΕΙΡΑΤΕΙΑΣ

Ἡ δίψα γιὰ περιπέτειες καὶ κατακτή-
σεις ἔκαμε, ἀπὸ τῆς ἀρχαιότερας ἐποχῆς,
τοὺς ἀνθρώπους νὰ θαλασσοποροῦν καὶ
νὰ ἐξερευνοῦν ἄγνωστες ἀκτὲς καὶ χῶ-
ρες. Τὰ ταξίδια αὐτὰ δὲν γινόταν ἀπὸ ἀ-
πλὴ περιέργεια. Ἐμοιαζαν περισσότερο
μὲ τὸ ψάξιμο τῶν ἀγρίων θηρίων γιὰ
καινούργια θηράματα, παρὰ μὲ τοὺς ση-
μερινοὺς ἀθῶους περιπάτους τῶν περιη-
γητῶν ἢ μὲ τὰ τελευταῖα εὐγενικὰ κα-
τορθώματα τῶν ἀεροπόρων.

Στὶς ἀρχαιότατες ἐκείνες ἐποχές, δὲν
υπάρχει παρὰ μόνον τὸ δίκαιον τοῦ πιδὺ δυ-
νατοῦ. Ἀλοῖμονο στὸν ἄνθρωπο ἢ στὸ
λαὸ ἐκεῖνο, ποὺ τὰ πλούτη του θὰ κι-
νοῦσαν τὸ φθόνο ἐνδὸς δυνατοῦ. Ἡ πει-
ρατεία εἶναι πράξις νόμιμη καὶ ἀναγνω-
ρισμένη καὶ δόκιμη λαοί, ναυτικοὶ ἱ-
δίως καὶ παράλιοι, ζοῦν ἀπὸ τὰ λάφυρα.

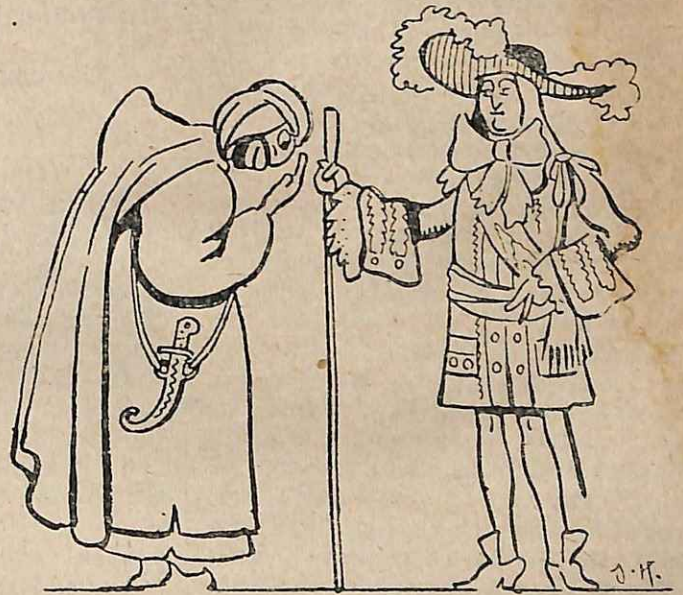
Ἡ ἑλληνικὴ ἱστορία ἀναφέρει τὸ πα-
ράδειγμα τοῦ Ἰάσωνος, ποὺ ξεκίνησε μὲ

τοὺς Ἀργοναυτεῖς γιὰ τὴν
μακρινὴν Κολχίδα, νὰ πά-
ρει τὸ Χρυσόμαλλο Δέ-
ρας. Οἱ θρύλοι, βλέπετε,
ἔτρεχαν ἀπὸ πόλη σὲ πό-
λη, ὅτι στὴν τάδε χώρα
υπάρχουν ζῶα μὲ χρυσὸ
μαλλὶ ἢ ὅτι τρέχουν ρυά-
κια γεμάτα μάλαμα κι'
ἀσῆμι.

Ἀρχαιοτάτοι, συστη-
ματικοὶ θαλασσοπόροι ἦ-
ταν οἱ Φοῖνικες. Ὁ φα-
νερὸς σκοπὸς τους ἦταν
τὸ ἐμπόριο. Ἀλλὰ στὸ
βάθος ἦταν κοινότατοι
πειρατὲς ποὺ δὲ δίσταζαν
διόλου νὰ ληστέψουν πα-
ράλιες πόλεις ἢ νὰ κρα-
τήσουν αἰχμαλώτους τοὺς
ἐμπόρους, ποὺ συναλλά-
σσονταν μαζί τους. Στους
χρόνους ἐκείνους, ἐμπό-
ριο καὶ πειρατεία

ἦταν σχεδὸν τὸ ἴδιον
πρᾶγμα κι' οἱ ἄνθρω-
ποι ἔκαναν τῆς ἐμπο-
ρικῆς συναλλαγῆς τους
ἀρματωμένοι ὡς τὰ
δόντια.

Ἡ ναυτιλία περιο-
ριζόταν τότε στὴν ἀ-
κτοπλοῖα, ἀλλὰ περ-
νοῦσε τεράστιες ἀπο-
στάσεις. Οἱ Φοῖνικες
ἔφτασαν στὴν Ἰσπα-
νία ὅπου βρῆκαν ἀλη-
θινὸ Ἐλδorado. Μά-
ζευσαν χρυσάφι στὴν ἐ-
πιφάνεια τῆς γῆς, χω-
ρὶς νὰ σκάδουν, κα-
θὼς γινόταν στὴν Κα-
λιφορνία πρὶν ἀπὸ ἐ-
κατὸ περίπου χρόνια.
Πέρασαν μὲ τόλμη τῆς
Στήλης τοῦ Ἡρακλέ-
ους (τὸ σημερινὸ Γι-
βραλτάρ), ἀκολούθη-
σαν τῆς ἀκτῆς τοῦ Μα-
ρόκου καὶ κατέβηκαν

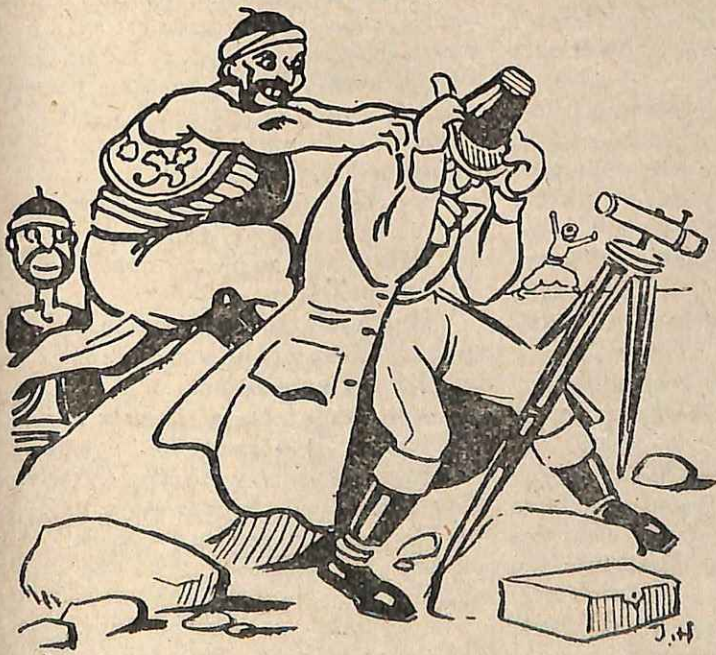
«Ἐγίνε δεκτὸς στὸ παλάτι τῶν Βερσαλλίων...»
(Σελ. 470, στ. α'.)

ὡς τὴ Σενεγάλη. Ἄλλοι προχώρησαν
πρὸς τὸ Βορρᾶ κι' ἔφτασαν στὶς χῶρες
«τῆς ὀμίχλης καὶ τοῦ χαλκοῦ», ποὺ φαί-
νεται πῶς ἦταν ἡ Βρετανία κι' ἡ Ἰρ-
λανδία.

Ἔτσι, σιγά-σιγά, κυριάρχησε στὶς ἀ-
νατολικὰς χῶρες ἡ φήμη ὅτι στὴ Δύση
ὑπῆρχαν ἄλλες μὲ πλοῦτη ἀμύθητα, κι'
ἡ ὁπτασία τῶν ἐπίγειων αὐτῶν παραδεί-
σων ὁδήγησε ἀργότερα, ὅσοι ἀπὸ ὀλά-
κερους αἰῶνες, τοὺς Ἀραβες πειρατὲς
στὶς τεράστιες ἐπιχειρήσεις τους.

Οἱ Ἀραβες αὐτοὶ ἔγιναν ὁ φόβος καὶ
ὁ τρόμος τῶν θαλασσῶν. Ἡ κυριαρχία
τους ἀπλωνόταν στὴ Συρία, στὴν Αἴγυ-
πτο, στὴν Τριπολίτιδα καὶ σ' ὅλη σχε-
δὸν τὴν Ἰσπανία. Οἱ ἀκτὲς τῆς Δύσης
δχυρώνονταν μὲ φρούρια καὶ πύργους,
γιὰ νὰ προστατευθοῦν ἀπὸ τῆς προσβο-
λῆς. Ὑστερα ἀρχίζουν οἱ ἐισβολὲς τῶν
Μογγόλων στὴ Βαγδάτη κι' οἱ πόλεμοι
μὲ τὸ ἀραβικὸ χαλιφάτο τῆς Ἰσπανίας,
κι' ὅλη αὐτὴ ἡ ἀναρχία βοηθᾷ τοὺς πει-
ρατὲς, ποὺ γίνονται τώρα πιά οἱ ἀληθι-
νοὶ κυρίαρχοι τῶν θαλασσῶν.

Τὴν ἐποχὴ αὐτὴ (1580 μ. Χ.) ἀκμά-

«Αἰχμαλωτίσθηκε κι' ὁ σοφὸς μαθηματικὸς κι' ἀστρονόμος
Ἀραγό...» (Σελ. 470, στ. α'.)

ζει κι' ο περιόχτος Κερ-Έντιν-Βαρβαρόσσας, σουλτάνος του Άλγερίου και σύμμαχος των Τούρκων. Τὸ Ἀλγέριο γίνεται τότε τὸ στρατηγεῖο τῶν πειρατῶν. Ἐνας Ἑβραῖος πουλεῖ στὸ σουλτάνο τὸ μυστικὸ τοῦ πρώτου πυροβόλου κι' ἡ πόλη τότε γίνεται σωστὴ ἀποθήκη λαφύρων καὶ ἀπέραντη φυλακὴ αἰχμαλώτων.

Στὰ 1541, ὁ Κάρολος Κουέντος διοργανώνει ἐκστρατεία κατὰ τοῦ Βαρβαρόσσα μαζί με Ἰσπανούς, Γερμανούς, Ἰταλούς, Φλαμανδούς καὶ Μαλτέζους. Παθαίνει ὅμως πανολεθρία μπροστὰ στὸ Ἀλγέριο, καὶ τότε οἱ πειρατὲς ἐπονομάζουν «ἀνίκητη» τὴν πόλη τους. Ὁ Βαρβαρόσσας, γεμάτος θράσος μετὰ τὴν ἐπιτυχίαν του, ἐπιχειρεῖ νὰ καταλάβῃ τὴν Προδηγία καὶ κάνει τὴν ἐμφάνισή του μπροστὰ στὴ Μασσαλία μετὰ 150 καράβια! Ὁ Φραγκίσκος ὁ Α' ἀναγκάστηκε τότε νὰ τοῦ πληρώσῃ ὀχτὼ χιλιάδες σκόδα γιὰ νὰ φύγει.

Ὁ Βαρβαρόσσας γυρίζει θριαμβευτικὰ στὴν Κωνσταντινούπολη καὶ λεηλατεῖ τώρα πιά σχεδὸν ὅλη τὴν οἰκουμένη μετὰ τὴν συμμορίαν του. Χιλιάδες ἀναρίθμητες ἀπὸ αἰχμαλώτους ἦταν στείχοντες στὴς φυλακὲς τῆς Μπαρμπαραῖας καὶ περνοῦσαν ἀφάνταστα μαρτύρια. Κατὰ τὸν 17ο αἰῶνα ἦσαν 36 χιλιάδες οἱ αἰχμαλῶτοι τῶν πειρατῶν. Ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς βρέθηκαν καὶ ἄνθρωποι ἐνδοξοὶ καὶ μεγάλοι. Ὁ Θεοφανῆς, ὁ συγγραφέας τοῦ «Δὸν Κιχώτη» αἰχμαλωτίσθηκε στὰ 1575 κι' ἐλευθερώθηκε ἀπὸ ὁ πατέρα του ἔδωσε ὅλη του τὴν περιουσία στὸν ἀρχικουρσάρο Δαλῆ-Μαμῆ, κι' ἀπὸ ἐμείνε φυλακισμένος πέντε ὀλόκληρα χρόνια. Στὰ 1615 αἰχμαλωτίσθηκε ὁ Ἅγιος Βινκέντιος, καὶ ἀργότερα, στὰ 1807, ὁ σοφὸς μαθηματικὸς κι' ἀστρονόμος Ἀραγό.

Τὸ πρῶτο κράτος, ποὺ ἦρθε σὲ συνενόησι μετὰ τοὺς πειρατὲς ἦταν ἡ Γαλλία. Ὁ Ἑρρίκος ὁ Δ' κατόρθωσε νὰ ἐπιτύχῃ μετὰ συμφωνίας νὰ σέδωνται οἱ πειρατὲς τῇ Γαλλικῇ σημαίᾳ. Ἐννοεῖται ὅτι οἱ Ἀλγερινοὶ πολὺ εὐκολὰ παρεβίαζαν τὴν συμφωνίαν κι' αὐτὸ ἔγινε ἀφορμὴ τῆς ναυτικῆς ἐκστρατείας τοῦ 1683, ποὺ βάζοντες πέντε χρόνια. Ἀποτέλεσμα ἦταν ἡ εἰρήνη μεταξὺ τοῦ Ἀλγερίου καὶ τῆς Γαλλίας.

Ἀργότερα, στὰ 1699, οἱ Ἀλγερινοὶ ζήτησαν τὴν φίλιαν τοῦ γαλλικοῦ στέμματος κι' ὁ Μεγάλος Ναύαρχος Μουλεῖ-Ἰσμαῖλ-Μπέν-Ἀἰσσά Ραῖς μπήκε σὲ μιὰ μεγαλόπρεπη φρεγάτα καὶ βγήκε στὴ Βρέστη. Ἐγινε δεκτὸς στὸ παλάτι τῶν Βερσαλλίων κι' ἡ ἐξυπνάδα του κι' ἡ διπλωματία του τὸν ἔκαμαν δημοφιλέστατο. Τὸν ρώτησαν, λένε, γιατί στὴ χώρα του ἔπεσαν τότε οἱ ἄντρες πολλὰς γυναῖκες. Κι' ὁ ἐξυπνὸς ἀλγερινός, γιὰ νὰ κολακέψῃ τὴν γαλλίδα, ἀ-

πάντησε: — Γιατί ἐμεῖς μόνο σὲ πολλὰς γυναῖκες τοῦ τόπου μας μποροῦμε νὰ βροῦμε τὴν χάρεα, ποὺ βρίσκετε σεῖς μαζεμένες σὲ μιὰ γαλλίδα.

Στὰ τελευταῖα ὅμως ὁ Μουλεῖ-Ἰσμαῖλ τὸ πῆρε ἀπάνω του καὶ τόλμησε νὰ ζητήσει σὲ γάμο μιὰ γαλλίδα πριγκίπισσα. Τότε ὁ Λουδοβίκος ΙΔ' ὄθωσε καὶ διέταξε νὰ τοῦ δείξουν τὴν πόρτα.

Ὡστόσο οἱ ἐμπορικὲς σχέσεις τῶν δυὸ χωρῶν πληθύναν ὁλοένα κι' οἱ γάλλοι εἶχαν ἰδρύσει ἐμπορικὰ κέντρα στὴς ἀκτὲς τῆς Ἀλγερίας. Ζήτησαν τότε καὶ μερικὰ προνόμια κι' ἄρχισαν οἱ διαπραγματεύσεις κι' οἱ συζητήσεις. Ἀπάνω σ' αὐτὲς ὁ Μπένης τῆς Ἀλγερίας Χου-

ALPHONSE DAUDET

Ο ΠΙΤΣΙΡΙΚΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΠΑΙΔΙΟΥ

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Ἀκόμη καὶ σ' ἐποχὲς οἰκονομικῆς στενοχωρίας, ποὺ ἡ θεία μου δὲν τοῦδινε ν' ἀγοράζῃ ἐφημερίδες, καθόταν καὶ χρωμάτιζε βιβλία δίχως εἰκόνες, δηλαδή χρωμάτιζε τὰ γράμματα! Τὰ ὀνόματα κόκκινα, τὰ ῥήματα πράσινα, τὰ ἐπίθετα κίτρινα...

Σ' αὐτὸ τὸ περίεργο σπιτικὸ ζοῦσε τώρα καὶ κάμποσον καιρὸ ἡ κυρία Ἐσσή. Ἡ καϊμένη καθόταν στὸ δωμάτιο τοῦ ἀδελφοῦ της καὶ πολεμοῦσε νὰ φανῇ κι' αὐτὴ χρήσιμη: τοῦ σκούπιζε τὰ πινέλλα, ἔβαζε νερὸ στὴς μπογιές...

Τὸ χειρότερο ἦταν ποὺ ὁ θεὸς Μπατίστα αἰσθανόταν βαθύτατη περιφρόνηση γιὰ τὸ μπαμπὰ ἀπὸ τὸν καιρὸ τῆς χρεωκοπίας μας, καὶ δὲν δυσκολευόταν νὰ λείε μπροστὰ στὴ μαμμὰ ἀπὸ τὸ πρῶτ' ὥς τὸ βράδυ:

— Ὁ Ἐσσήτ δὲν ξέρεῖ τί τοῦ γίνεται! Ὁ Ἐσσήτ δὲν ξέρει τὴ δουλειά του!

Ἄ, τί κουτὸς ποὺ ἦταν αὐτὸς ὁ θεός, ποὺ κατηγοροῦσε τόσο ἀπερίσκεπτα τὸ μπαμπὰ, μπογιατίζοντας μιὰ γραμματικὴ! Ἀπὸ τότε ἀπάντησα κι' ἄλλους τέτοιους ἀνθρώπους στὴ ζωὴ μου. Φαντάζονται πὼς εἶναι σπουδαῖοι καὶ κατηγοροῦν τοὺς ἄλλους, ἐνῶ δὲν εἶναι ἄξιοι γι' ἄλλο τίποτα παρὰ γιὰ νὰ μπογιατίζουν γραμματικὲς.

Εὐθὺς μόλις ἔφθασα στὸ σπίτι τοῦ θεοῦ Μπατίστα, κατάλαβα ὅτι ἡ μαμμὰ δὲν περνοῦσε καλά.

Τὴν ὥρα ποὺ μπήκα, μόλις εἶχαν καθίσει στὸ τραπέζι. Ἡ μαμμὰ πήδησε ἀπάνω ἀπὸ τὴν χαρὰ της, καὶ καθὼς κατὰλαθαίνετε, φίλησε τὸν Πιτσιρίκο της ἀπείρες φορές. Ὡστόσο ἔμοιαζε σὰ στενοχωρημένη, ἡ φωνὴ της ἦταν δειλὴ καὶ σιγαλὴ, καὶ κοίταζε πάντα μέσα στὸ πιάτο της. Τὸ ἀπλὸ καὶ μαῦρο φρέμα τῆς μου προξένησε λύπη.

σεῖν χτύπησε μετὰ τὴν βεντάγια του τὸν πρόξενον τῆς Γαλλίας.

Τὸ ἐπεισόδιον αὐτό, ποὺ ἔμεινε περίφημο στὴν ἱστορία, ἔδωσε τὴν ἀφορμὴ στὴ γαλλικὴ κατάκτηση. Στὴς 14 Ἰουνίου 1830, οἱ Γάλλοι ἀποβιβάστηκαν στὸ Σιδι-Φερούχ καὶ σὲ λίγες μέρες τὸ Ἀλγέριο ἀναγκάστηκε νὰ συνθηκολογήσῃ. Ἡ Εὐρώπη ἀρχίζει πιά νὰ κυριαρχεῖ στὴ χώρα τῶν πειρατῶν.

Ἡ τρομερὴ αὐτὴ φωτιά τῶν κουρσάρων, ποὺ πυρπολοῦσαν ἐπὶ αἰῶνες ὅλη τὴ Μεσόγειο, εἶναι τώρα μιὰ ἀπὸ τὴς πρῶτες καὶ τὴς πρῶτες πολιτισμένες ἀποικιακὲς πόλεις τοῦ κόσμου.

ΦΩΚΙΩΝ ΘΑΛΕΡΟΣ

Ὁ θεὸς κι' ἡ θεία μοῦκαναν ψυχρὴ ὑποδοχή. Ἡ θεία μάλιστα μετὰ τὴν τρομαγμένη ἀνείχε φάει, κι' ἐγὼ ἐννοεῖται βιάστηκα νὰ τῆς πῶ καὶ τότε μόνο τὴν εἶδα ν' ἀναπνεύει ἐλεύθερα.

— Ἐχετε διακοπές; μετὰ ρώτησε ὁ θεός.

Διακοπές, ἀκούς ἐκεῖ, μέσα στὸ χεῖμ'ονα!

Ἀπάντησα ὅτι ἔδωσα παραίτηση ἀπὸ τὸ σχολεῖο, καὶ ὅτι πήγαῖνα στὸ Παρίσι νὰ βρῶ τὸ Ζάκ καὶ νὰ ἐργασθῶ σὲ μιὰ καλὴ θέσιν, ποὺ μοῦ εἶχε βρεῖ. Τὸ εἶπα αὐτὸ τὸ ψέμα γιὰ νὰ καθυστερῶ καὶ τὴ μαμμὰ καὶ νὰ μὴ χάσω καὶ τὴν ὑπόληψή μου μπροστὰ στὸ θεοῦ Μπατίστα.

— Ἀπὸ βρήκες θέσιν καλὴ, εἶπε τότε ἡ θεία, πρέπει νὰ πάρεις μαζί σου καὶ τὴ μητέρα σου, γιατί ἐδῶ, ὅπως νὰ πῆς, στενοχωριέται μακριὰ ἀπὸ τὰ παιδιά της. Ἀλλὰ χάρη ἔχει ἡ ζωὴ, ὅταν εἶναι κανεὶς μαζί μετὰ τὰ παιδιά του... Ὑστερα, νὰ σοῦ πῶ, Δανιήλ. Ἐνας ἄνθρωπος, ὅπως νὰ πῆς, κοστίζει, καὶ ὁ θεὸς σου δὲν μπορεῖ νὰ κάθεται νὰ τὸν ἀρμενεύῃ ὅλη ἡ οἰκογένεια...

— Ἀλήθεια, πρόσθεσε μπουνκωμένος ὁ θεός, ὅλοι μετὰ ἀρμενοῦν...

Ἡ ἔκφραση αὐτὴ τοῦ ἄρεσε καὶ τὴν ξανάπε πολλές φορές...

Ἡ μαμμὰ ἔτρωγε λίγο, μούλεγε καμμιὰ κουδέντα καὶ μετὰ κοίταζε κρυφά, ἐνῶ ἡ θεία τὴν κατασκόπευε.

— Κοίταξε! ἔλεγε ἡ θεία στὸ θεοῦ Μπατίστα. Ἡ ἀδερφή σου ἔχασε τὴν ὁρεξί της ἀπὸ τὴν χαρὰ της. Χτὲς πῆρε δυὸ φορές ψωμί, σήμερον μόνο μία.

Ἄχ, φτωχὴ μου μητερούλα! Πὼς ἤθελα νὰ σ' ἔπερνα τὸ ἴδιο ἐκεῖνο βράδυ μαζί μου, μακριὰ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς ποὺ τοὺς «ἀρμενεύαμε»!

Ἀλλὰ μετὰ τί μέσα; Δὲν εἶχα παρὰ μόνο ὅσα χρειαζόνταν γιὰ τὸ εἰσιτήριό μου ὥς τὸ Παρίσι...

Ὁύτε νὰ μιλήσουμε μετὰ τὴν ἡσυχία μας μπορέσαμε, οὔτε νὰ φιλήσω τὴ μαμμὰ μου ὅσο ἤθελα μ' ἄφισαν. Ἡ θεία σκούπιζε τὰ μαχαιροπήρουνά καὶ μὰς κατασκόπευε, ὥς τὴν ὥρα ποὺ σηκώθηκα νὰ φύγω.

Ἡ καρδιά μου ἦταν βαρεὴ καθὼς πήγαῖνα στὸ σταθμὸ, καὶ τρεῖς-τέσσερες φορές ξανάκανα τὸν ὄρκο νὰ ἐργασθῶ στὸ ἐξῆς μετὰ θέληση, γιὰ νὰ μαζευτοῦμε πάλι ὅλοι μαζί στὸ σπιτικὸ μας.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Α'

Στὸ Παρίσι. — Τὰ λαστιχένια παπούτσια

Ὅσο κι' ἂν ζήσω κι' ἂν γεράσω, ποτὲ δὲν θὰ ξεχάσω τὸ πρῶτο μου ταξίδι στὸ Παρίσι μέσα σὲ βαγόνι τῆς τρίτης.

Ἦταν οἱ τελευταῖες μέρες τοῦ Φεβρουαρίου κι' ἔκανε ἀκόμη ἀρκετὸ κρύο. Ἐξω οὐρανὸς μολυβένιος, χιονόνερο, πλημμυρισμένα λειβάδια, γυμνὰ δέντρα. Μέσα μεθυσμένοι ναῦτες ποὺ τραγουδοῦσαν, χοντροὶ χωριάτες ποὺ κοιμόνταν μετὰ τὰ σόματα ἀνοιχτὰ σὰν φόρια φάρια, γριές, παιδιά, παραμάνες καὶ ψύλλοι, — τέλος ὅλα ὅσα βλέπει κανεὶς στὸ βαγόνι τῶν φτωχῶν, μαζί μετὰ τὴν μυρωδιά τοῦ σκόρδου, τῆς ρακῆς καὶ τοῦ μουχλιασμένου ἀχύρου.

Στὴν ἀρχή, εἶχα ἐγκατασταθεῖ σὲ μιὰ γωνιά, κοντὰ στὸ παράθυρο, γιὰ νὰ βλέπω τὸν οὐρανὸ. Ἀλλὰ σὲ κάμποσὴ ὥρα, ἔνας νοσοκόμος τοῦ στρατοῦ μοῦ πῆρε τὴν θέσιν, μετὰ τὴν πρόφασιν πὼς ἔπρεπε νὰ καθήσῃ ἀντίκρυ στὴ γυναῖκα του. Κι' ἔτσι ὁ Πιτσιρίκος, χωρὶς νὰ τολμήσῃ νὰ διαμαρτυρηθῇ, καταδικάστηκε νὰ ταξιδέψῃ ἀνάμεσα σ' ἕναν χοντρὸ ἄνθρωπο ποὺ μύριζε μπαμπούκοσπορο, κι' ἕναν τυμπανιστὴ τοῦ στρατοῦ, ποὺ ὁλοένα ροχάλιζε πᾶνω στὸν ὦμο του.

Τὸ ταξίδι βάσταξε δυὸ μέρες, ποὺ τὴς πέρασα στὴν ἴδια θέσιν, ἀκίνητος ἀνάμεσα στοὺς δυὸ δημίους μου, χωρὶς νὰ φάω τίποτα, γιατί δὲν εἶχα καθόλου χρήματα. Μοῦμεναν ἀκόμη σαράντα λεφτά, ἀλλὰ τὰ φύλαγα προσεχτικὰ, μήπως δὲν ἔδωκαν ἀμέσως τὸ Ζάκ στὸ Παρίσι, καὶ μ' ὅλη τὴν πείνα ποὺ μετὰ θέρριζε, εἶχα τὸ θάρρος νὰ μὴν τὰ ξεδέψω. Κι' ὁ διάβολος τὰ φερε νὰ τρῶν ὅλοι τριγύρω μου, μπροστὰ στὸ στόμα μου! Ἀνοιγαν βαριά πανέλια κι' ἔδωξαν ψωμιὰ, κρέατα, κάθε λογῆς φαγητά, καὶ τὰ μοίραζαν μεταξὺ τους. Αὐτὸ μεγάλωνε τὴν δυστυχία μου καὶ τὸ μαρτύριό μου.

Δὲν ἦταν ὅμως μονάχα ἡ πείνα ἡ αἰτία τῆς δυστυχίας μου. Εἶχα φύγει ἀπὸ

τὸ Σαρλάντ χωρὶς παπούτσια, μετὰ κατὰ ψιλὰς λαστιχένιες παντούφλες, εἶδος γαλόσσης, ποὺ τὴν φοροῦσα ἐκεῖ πέρα ὅταν ἔκανα ἐπιθεώρηση στὸ θάλαμο, γιὰ νὰ μὴν ἀκούγονται τὰ βήματά μου.

Ἀλλὰ αὐτὰ τὰ λαστιχένια παπούτσια. Ἀλλὰ τὸ χειμῶνα, στὴν τρίτη θέσιν... ἦταν νὰ κλαίει κανεὶς. Θεέ μου, πὼς κρύωναν τὰ πόδια μου! Τὴ νύχτα, ποὺ ὅλοι κοιμόνταν, ἐγὼ τὰ πᾶνια στὰ χέρια μου καὶ πολεμοῦσα νὰ τὰ ζεστάνω. ὦ, ἂν μ' ἔδωκε ἡ κυρία Ἐσσή!

Κι' ὅμως! Μ' ὅλη τὴν πείνα καὶ μ' ὅλο τὸ κρύο, ὁ Πιτσιρίκος ἦταν εὐχαριστημένος, γιατί ἤξερε ὅτι σὲ λίγο τὰ βάσανά του θὰ τελείωναν καὶ θάδγαῖνε στὸ Παρίσι καὶ θάδωρισκε τὸ Ζάκ.

Τὴ δευτέρῃ νύχτα, κατὰ τὴς τρεῖς τὸ πρῶτ', ξύπνησα ξαφνικά. Τὸ τραῖνο εἶχε σταματήσει κι' ὅλο τὸ βαγόνι ἦταν ἀναστατωμένο.

« Ὁ Ἐσσήτ δὲν ξέρεῖ τί τοῦ γίνεται! » (Σελ. 470, στ. β').

Ὁ νοσοκόμος ἔλεγε στὴ γυναῖκα του: — Φτάσαμε!

— Ποῦ; ρώτησα ἐγὼ τρίβοντας τὰ μάτια μου.

— Στὸ Παρίσι, διάβολε!

Ἐτρεξα κι' ἐγὼ στὴν πόρτα. Πουθεὶς νὰ σπύτια. Μιὰ γυμνὴ ἐξοχή, μετὰ μερικὰ φανάρια γκαζιῶ ἐδῶ καὶ κεῖ, καὶ μετὰ μαῦρους σωροὺς ἀπὸ κάρβουνα. Καὶ πρὸ πέρα ἕνα μεγάλο κόκκινο φῶς κ' ἕνα βουητό. Ὁμοῖο μετὰ τὸ βουητὸ τῆς θάλασσας τὲ τρικυμῖα.

Ἐνας ἄνθρωπος περνοῦσε ἀπὸ πόρτα σὲ πόρτα μ' ἕνα φανάρι, φωνάζοντας:

— Παρίσι! Παρίσι! τὰ εἰσιτήριά σας!

Χωρὶς νὰ τὸ θέλω, ἀνατρίχιασα. Ἡ πρῶτὴ αὐτῇ ὀψῇ τῆς τεράστιας ἀγνωστῆς πόλης μοῦ προξένησε μεγάλο φόβο.

Ὑστερα ἀπὸ πέντε λεπτά μπήκαμε στὸ σταθμὸ, ὅπου ὁ Ζάκ μετὰ περιμένε ἀπὸ μιὰ ὥρα. Μ' ἕνα πήδημα βρέθηκα κοντὰ του.

— Ζάκ, ἀδελφοῦλή μου!

— Χρυσέ μου Δανιήλ!

Ὁ Ζάκ μοῦ εἶπε σιγά-σιγά:

— Πάμε τώρα. Αὐριο θὰ στείλω νὰ πᾶρω τὰ πράγματά σου.

Κι' ἀγκαλιασμένοι, ἐλαφροὶ σὰν πουλάκια, ξεκινήσαμε γιὰ τὸ Καρτιέ-Λατέν. Θυμᾶμαι ποὺ περάσαμε ἕνα ξύλινο γεφύρι, πᾶνω σ' ἕνα κατὰμαυρο ποτάμι, καὶ ἔσαν τεράστιο κήπο στὴν ὀχθὴ τοῦ ποταμοῦ. Ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ κάγκελά του, φαινόταν δένδρουσταδες, θάμνοι καὶ στέρνες.

— Εἶναι ὁ Ζωολογικὸς Κήπος, μοῦ εἶπε ὁ Ζάκ. Ἐχουν ἐκεῖ μέσα ἀρκούδες, λιοντάρια, ἵπποποτάμους.

Ἐγὼ κρατοῦσα σφιχτὰ τὸν ἀδελφόν μου, σὰ νάθελα νὰ καθυστερῶ ἔτσι μέσα μου ἕναν περίεργο φόβο ποὺ μοῦ γεννοῦσε ἡ πόλη αὐτὴ μετὰ τὰ μαῦρα ποτάμια καὶ τοὺς σκοτεινοὺς κήπους της. Εὐτυχῶς, ποὺ εἶχα τὸ Ζάκ μαζί μου, τὸ Ζάκ, τὸν προστάτη μου, τὸν καλὸ ἀγγελοῦ μου!...

Περπατήσαμε ἀκόμη ὥρα πολλή, παραπολλή, καὶ περάσαμε ἀπὸ δρόμους σκοτεινοὺς κι' ἀτέλειωτους. Ὑστερα ὁ Ζάκ σταμάτησε ξαφνικά μπροστὰ σὲ μιὰ ἐκκλησίαν.

— Νὰ ὁ Ἅγιος Γερμανός, εἶπε. Τὸ δωμάτιό μας εἶναι κεῖ πάνω!

— Πῶς! Ἀπάνω στὸ καμπαναριό, Ζάκ!

— Ναι, ἀπάνω στὸ καμπαναριό. Βλέπουμε καὶ τὴν ὥρα, ὅποτε θέλουμε...

Ὁ Ζάκ τὰ παράλεγε. Κατοικοῦσε στὸ σπίτι ποὺ ἦταν πλάι στὴν ἐκκλησίαν καὶ τὸ παράθυρό του (στὸ ἔκτο πάτωμα) ἔδωκε στὸ

καμπαναριό τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ κι' ἀκριβῶς ἀπάνω στὸ ρολόγι.

Μόλις μπήκα, μοῦ ξέφυγε μιὰ φωνή:

— Ἄ, τί χαρά! Ἐχεῖς φωτιά!

Κ' ἔτρεξα στὸ τζάκι κι' ἔβαλα τὰ πόδια μου νὰ ζεσταθοῦν, μετὰ κίνδυνο νὰ λυώσουν τὰ καουτσούκ μου. Τότε μόνο εἶδε ὁ Ζάκ τὰ παπούτσια μου κι' ἔβαλε τὰ γέλια.

— Ἀγαπητέ μου, εἶπε, πολλοὶ ἐνδοξοὶ ἄνθρωποι τόχουν καύχημα ὅτι ἦρθαν στὸ Παρίσι μετὰ τσαρούχια. Σὺ θὰ μπορεῖς νὰ λές, ὅταν γίνεις ἐνδοξός, ὅτι ἦρθες μετὰ λαστιχένια παπούτσια. Εἶναι πρῶτο τυπὸ! Φόρεσε τώρα αὐτὲς τὴς παντούφλες κι' ἔλα νὰ φάμε.

Κι' ἔφερε κοντὰ στὸ τζάκι ἕνα τραπέζι, ποὺ περιμένε σὲ μιὰ γωνιά στρωμένο κι' ἑτοιμο.

Ἄχ, τί ὥραία ποὺ ἦταν ἐκεῖνο τὸ βράδυ στὸ δωμάτιο τοῦ Ζάκ! Πὼς ἔλαμπε ἡ φωτιά, πὼς ἐωδιάζε τὸ κρασί, τί νόστιμη ποὺ ἦταν ἡ πηττα!

(Ἀκολουθεῖ)

Η ΜΙΚΡΗ ΣΕΙΡΗΝΑ

ΠΑΡΑΜΥΘΙ

Αυτή την ιστορία μου την ψιθύρισε ένα κοχύλι, από κείνα που, σαν τὰ βάλτε κοντά στ' αὐτί, ἀκοῦτε νὰ φλυαροῦν καὶ νὰ σὰς λένε ὅλα τῆς θάλασσας τὰ μυστικά.

Ἦταν λοιπὸν μιὰ φορὰ μιὰ μικρούλα ὁμορφὴ Σειρήνα, μὲ μαλαματένια μαλλιά καὶ ζαφειρένια μάτια. Ζούσε στὸ βυθὸ τῆς θάλασσας χαρούμενα, ἀνάμεσα στὰ κοχύλια, στὰ φύκια, στὰ κοράλλια καὶ στὰ μαργαριτάρια.

Ἦταν γλυκεῖα καὶ καταδεχτική, καὶ μιλοῦσε μὲ ἀγάπη καὶ στὰ μικρὰ καὶ στὰ μεγάλα ψάρια. Καὶ πῶς τὴν ἀγαποῦσαν νε ὅλα, πῶς τὴν λατρεύανε!

Τῆς ἔλεγε τὸ καθένα τῇ μικρῇ του ἱστορία, πότε εὐθυμῇ, πότε λυπητερῇ, κι' ἐκείνη τοὺς μιλοῦσε πάντα μὲ λόγια γλυκὰ καὶ συμπονετικά. Καὶ πόσες, πόσες φορὲς δὲν γιάτρευε, μὲ μαγικά βοτάνια, πληγὲς κακὲς, πληγὲς σκληρὲς, σὲ ψαράκια ποὺ ξέφυγαν μὲ σπαρταροστή λαχτάρα ἀπ' τ' ἀγκιστρωμένο δόλωμα...

Μ' ἀνάμεσα στὶς ἀγάπες τῆς, ξεχώριζε ἓνα ὠραῖο, περήφανο δελφίνι. Ἦταν ἡ καλὴ συντροφιά τῆς ὅταν γύριζε ἀπ' τὰ ταξίδια του.

Τὸ περίμενε, κάθε φορὰ μὲ καινούργια λαχτάρα, γιὰ νὰ μάθῃ ἀκόμα κάτι, ἀπὸ τὸν κόσμο ἐκεῖνο τὸν ἀγνωστο καὶ θαυμαστό. Καὶ γι' ἀνταμοιβή, τὸ κοίμιζε ὑστερα καὶ τὸ ξεκούραζε μ' ὀλόγλυκα τραγοῦδια.

Τὸ δελφίνι τῆς μιλοῦσε γιὰ τὸ κῦμα ποὺ πέφτει, πότε ἄγρια, πότε ἀπαλά, στὶς ἀμμουδιὲς καὶ στὰ βράχια· γιὰ τὰ μεγάλα σύνεφα ποὺ κυνῆγιονταὶ στὸν οὐρανὸ· γιὰ τὸ φεγγάρι τὸ χλωμό, ποὺ κάποια νύχτα θὰ τὸ βλεπε κι' αὐτὴ ὅταν θὰ εἶχε τελειοποιηθεῖ στὸ τραγοῦδι.

Γιατί οἱ νόμοι τῆς βασιλείας, τῆς κυρᾶ-Θάλασσας, ἦταν πολὺ αὐστηροί, κι' ἀλοῖμονο στὶς μικρὲς Σειρήνες ποὺ ἔδειχναν διαθέσεις ἐπαναστατικές, — ἡ τιμωρία ἦταν ἀναπόφευκτη!

Ἐπρεπε νὰ περάσῃ πολὺς καιρὸς ἀκόμα, νὰ τελειώσῃ τὶς σπουδὲς τῆς, καὶ ὑστερα, θὰ μπορούσε τὰ μεσάνυχτα, — μόνον τὰ μεσάνυχτα — ν' ἀνεβῇ στὴν ἐπιφάνεια γιὰ λίγο καὶ νὰ σκορπίσῃ γύρω τὸ μαγικὸ τραγοῦδι τῆς.

Γιὰ τώρα, εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ παίξῃ ὅσο ᾔθελε καὶ νὰ διασκεδάξῃ μὲ τὰ ψάρια καὶ τὰ κοχύλια στὸ σκοτεινὸ βυθό. ... Καὶ τῆς ἔλεγε ἀκόμα τὸ ταξιδεμένο δελφίνι γιὰ κάτι μεγάλα κοχύλια ποὺ πηδᾶν χαρωπὰ πάνω στὰ κυματάκια, καὶ γιὰ κάτι ἄλλα, πελώρια, ποὺ βγάζουνε καπνὸ καὶ κυλάνε μὲ τρομερὸ θόρυβο πάνω στὰ κύματα, καὶ σχίζουνε, χωρίζοντας στὴ μέση τὰ βαθιὰ νερά.

Ὡ, μὲ τί περιέργεια τὰ πλησίαζε καὶ πῶς πηγαίνοντας θαρρετὰ κοντὰ τους, πηδοῦσε ἐπίμονα γύρω, ἔξω ἀπ' τὸ νερό, γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ ἰδῇ, νὰ καταλάβῃ...

Μὰ κείνα τὸ προσπερνοῦσαν, χανόνταν...

Καὶ τῆς μιλοῦσε ἀκόμα, μὲ ἀκράτητο ἐνθουσιασμό, γιὰ τὸ ἄστρο τῆς ἡμέρας τὸ λαμπρὸ, ποὺ φωτίζει καὶ ζεσταίνει, ποὺ ρίχνει μύρια διαμάντια ἀπάνω στὰ γαλανὰ νερά, ποὺ σκορπáει χιλιάδες χρώματα γύρω, ποὺ χαϊδεύει ὅλα στοργικά μὲ τὶς χρυσὲς ἀχτίδες του.

Καὶ ἡ μικρούλα ἡ Σειρήνα ἀγάπησε τὸ ἄστρο αὐτό, καὶ καθὼς ἀκούγε ἀπληστα, στὴν καρδιά τῆς ρίζωνε ὁ πόθος, νὰ μπορέσῃ νὰ ἰδῇ κι' αὐτὴ μιὰ φορὰ τὸν Ἥλιο, νὰ νοιώσῃ τὴ χαρὰ τὴν ἀφθαστὴ μέσα στὸ θεῖο του φῶς!

Μὰ πῶς—ἀφοῦ καμμιὰ Σειρήνα, ποτέ, δὲν εἶδα τὸ ἥλιου τὴ λάμψη; Γιατί νὰ ζητῇ ὅ,τι δὲν γίνεται; γιὰτί νὰ μὴν εἶναι εὐχαριστημένη, ὅπως οἱ συντροφισσὲς τῆς, μὲ τὴ ζωὴ ποὺ τῆς ἔδωκε ἡ μοῖρα;

Κ' ἔτσι περνοῦσε μελαγχολικά ὁ καιρὸς, πολὺ μελαγχολικά, καὶ κανένα παιγνίδι δὲν μπορούσε πιά νὰ τὴ διασκεδάσῃ.

Ὡς πού μιὰ μέρα φάνηκε στὰ μεγάλα ζαφειρένια μάτια μιὰ φωτιά, καὶ ἡ μικρὴ ξεκίνησε ἀπότομα ἀπὸ κεῖ ποὺ βρισκόταν, κολουμπώντας χαρωπὰ. Τὰ ἀνήσυχτα χερὰκια παραμέριζαν τὰ μαλλιά τὰ ὀλόχρσα, καὶ ἡ ἀστραφετερὴ οὐρὰ χτυποῦσε τὰ νερά, νευρικά καὶ δυνατὰ.

Διάλεξε τὴ στιγμή ποὺ ἡ κυρὰ Θάλασσα, ἡ βασίλισσα, φοροῦσε τὸ γαλαζένιο μεταξωτό, ὠραῖο τῆς φόρεμα.

Ἦξερε πῶς, ὅταν φορῇ αὐτὸ τὸ φόρεμα, εἶναι στὰ καλά τῆς κ' ἔχει τὸ γέλιο στὰ χεῖλη τῆς. Ἀλλ' ὅμως ὅταν βάζῃ τὸ σταχτόμαυρο, τὸ σκοτεινὸ φόρεμά τῆς. Εἶναι πολὺ θυμωμένη καὶ κακίκα ἐκεῖνες τὶς ὥρες...

— Βασίλισσα, κυρὰ μου, εἶπε μὲ φωνὴ ποὺ ἔτρεπε ἀπὸ συγκίνηση, πὲς μου γιὰτί δὲν ἄφησες ποτὲ καμμιὰ ἀπὸ μὰς ν' ἀνεβῇ ψηλά, ψηλά, τὴν ὥρα ποὺ ὁ Ἥλιος, τ' ἄστρο τὸ μαγικὸ, φωτίζει τὸν κόσμο; Γιατί;

Ἡ βασίλισσα χαμογέλασε αἰνιγματικά.

— Τί ρωτᾷς, μικρὴ, γιὰ κείνο ποὺ καμμιὰ ὥς τώρα δὲν ζήτησε νὰ μάθῃ; Θὰ ρθῇ ἡ νύχτα καὶ γιὰ σένα ποὺ θὰ σκορπίσῃς τὸ τραγοῦδι σου στὴν ἀκρογιαλιά καὶ θ' ἀντικρύσῃς τὸ φεγγάρι τὸ ἀργυρὸ. Δὲν σοῦ φτάνει; Ναι, μπορείς βέβαια, ἀν' τόσο τὸ θέλεις, ν' ἀνεβῇς πρὸς τὸ μεγάλο φῶς· μὰ ὅταν φθλὼς ἐκεῖ, δὲν ἔχει πιά γυρισμό... Καὶ τώρα πηγαίνει καὶ μὴν ἔχεις τρελλοὺς λογισμοὺς. Πήγαίνε!

Τί ᾔθελε νὰ πῇ μ' αὐτὰ τὰ λόγια ἡ κυρὰ ἡ Θάλασσα; Δὲν θὰ γύριζε πίσω; Καὶ τί μ' αὐτό; Θάμενε λοιπὸν πάντα, γιὰ πάντα κοντὰ στὸ φῶς... Τί ὠραῖο ὄνειρο!

Ὡ! ἂς μὴ χάσῃ καιρό! Γρήγορα, γρήγορα ἔπρεπε νὰ φθάσῃ στὸ κοραλένιο δένδρο, ἐκεῖ ποὺ ταχτικά περίμενε τὸ δελφίνι τῆς.

Δὲν θ' ἀργοῦσε νὰ ἔλθῃ, τὸ ᾔξερε καλά.

Ἦταν ἡ ἐποχὴ ποὺ ξεκουράζονταν κάτω στὸ βυθό. Νὰ το κιόλας! ἔρχεται! Τί ὠραῖα ποὺ κολουπάει! Μὰ τάχα κι' ἐκείνη δὲν ἔχει τὴν ἴδια χάρη καὶ τὴν ἴδια δύναμη;

— Ἀγαπημένε σύντροφε — τοῦ λέει χαϊδευτικά, στὸ χέρι σου εἶναι νὰ μοῦ δώσῃς μιὰ μεγάλη χάρη, νὰ μοῦ χαρίσῃς μιὰ χρυσὴ εὐτυχία. Θέλεις;

— Καὶ βέβαια θέλω νὰ σὲ βλέπω εὐτυχισμένη, ἀπάντησε σοβαρὰ κι' ἐπίσημα τὸ καλὸ δελφίνι.

— Ἀκούσε λοιπὸν. Εἶναι καιρὸς ποὺ τὰ λόγια σου μ' ἔκαναν νὰ ὀνειρευομαι ἀδιάκοπα ἓναν κόσμο ἀλλοιόωτικο ἀπ' τὸ δικό μας, ἓναν κόσμο φωτεινὸ. Ὀνειρεύομαι τᾶστρο τῆς ἡμέρας ποὺ φωτίζει καὶ ζεστ ἵνει. Θέλω νὰ τάντικρύσω, θέλω νὰ τὸ ἰδῶ. Ἐσὺ ἔχεις τὴ χάρη αὐτὴ, μοῖρασε τὴν μαζί μου, πάρε με κοντὰ σου σὰ θὰ φύγῃς καὶ πάλι.

Κι' ἦρθε ἡ χαρούμενη στιγμή. Ξεκίνησαν ἀντάμα σχίζοντας μὲ δύναμη τὰ σκοτεινὰ νερά. Ἀνέβαιναν, ἀνέβαιναν. — Ὡ! τί βαθιὰ ποὺ ζοῦμε!... σκέφθηκε ἡ ταξιδιώτισσα.

Κι' ἔπειτα, σιγά-σιγά, καθὼς κολουποῦσαν, τὰ νερά ἐπαιρναν γύρω τους ἓνα πράσινο χρῶμα γλυκὸ. Ἡ Σειρήνα ἔνοιωσε μιὰ μεγάλη, ἀπερίγραπτη συγκίνηση. Κατάλαβε πῶς ζυγώνουν. Ναι, τί χάρη, ζυγώνουν... Ἐφθάζαν!

Ὡ, μαγεῖα!... Ὅχι, ποτὲ δὲν θὰ μπορούσε νὰ ὀνειρευθῇ, τὸ πλάσμα τῆς θάλασσας τῆς σκοτεινῆς, τόσο ὁμορφιά, τόσο χρυσὴ ἀλήθεια, τόσο φῶς.

Ἀπλῶσε τὰ χέρια πρὸς τὴ χάρη, ἔζησε τ' ὄνειρό τῆς... μὰ, γιὰ μιὰ μονάχα στιγμή.

Ὁ νοῦς σκοτίστηκε, τὰ μάτια ἔσβυσαν, τὸ ἀστραφετὸ κορμάκι ἔλυωσε, χάθηκε.

Στὸ ἀπαλό, τὸ γαλανὸ τὸ κῦμα ἀπάνω, δὲν ἔμεινε παρά λίγος ἄσπρος ἄφρος.

NEPA

ΤΑ ΓΑΛΑΝΑ ΜΑΤΙΑ

(Στὴν ἀνάμνηση τῆς μικρῆς ἀδελφῆς, ποὺ εἶναι τώρα ἓνας ἄγγελος.)

Ὁ, τι θυμάμαι ἀπὸ τὴ μικρὴ ἀδελφή, εἶναι δυὸ μάτια γαλανὰ καὶ κάτι ὀλόξανθα μαλλιά σὰ χρυσάφι. Ὅλα τ' ἄλλα ἔχουν σβύσει πιά ἀπὸ τὴ μνήμη μου κι' αὐτὸ εἶναι ποὺ μοῦ δίνει τὸ μεγαλύτερο πόνο. Γιατί — ὅπως λέει ἓνας μεγάλος συγγραφέας—δυστυχία δὲν εἶναι νὰ χάσῃ κανεὶς ὅ,τι τοῦ εἶναι ἀγαπημένο· δυστυχία εἶναι νὰ τὸ διαφθείρῃ, νὰ τὸ διαστρέψῃ, νὰ τὸ παραμορφώσῃ. Κι' ἐγὼ τώρα, ποὺ βασανίζω τὴ μνήμη μου καὶ τοῦ κίχου ἀγωνίζομαι νὰ δώσω μιὰ μορφή στ' ἀλησμόνητα γαλανὰ μάτια καὶ τὰ χρυσόξανθα μαλλιά, — φοβάμαι νὰ μὴν ἀδικήσω τῇ μικρούλα ἀδελφῇ, ἀν' ποτὲ τὸ κατορθώσω.

Ἡ μικρὴ ἀδελφή εἶναι τώρα βέβαια ἓνα ἀπὸ τὰ ξανθὰ ἐκείνα ἀγγελούδια τοῦ Φρά· Ἀντζέλικο καὶ τοῦ Ραφαέλλο, ποὺ τὰ βλέπουμε νὰ χαμογελοῦν μὲ μίαν οὐράνια ἔκσταση. Φτερουγίζει χαρούμενα μέσα στὸ μαγικὸ βασίλειο τοῦ Παραδείσου, ἐκεῖ ποὺ καμμιὰ ἀνθρώπινη κακία καὶ ματαιότητα δὲν ὑπάρχει.

Πῶς μπορεί λοιπὸν νὰ εἶμαι λυπημένος γιὰ ὅ,τι ἔχουν γίνει τὰ γαλανὰ ἐκεῖνα μάτια καὶ τὰ χρυσάφια μαλλιά; Θάθελα μόνον νὰ εἶχα μέσα στὰ ἄδυστα τῆς καρδιάς μου κλεισμένη—στὴ γωνιά ἐκείνη τῆς καρδιάς, ὅπου ζοῦν οἱ ἀναμνήσεις αὐτῶν ποὺ ἀγάπησα περισσότερο στὴ ζωὴ,—τὴν εἰκόνα τῆς μικρῆς ἀδελφῆς. Νὰ τὴν ἔχω ἐκεῖ, σὰ μιὰ παντοτινὴ παρηγοριά κι' ὑπόσχεση.

Πᾶνε τόσα χρόνια τώρα, ποὺ ἔχει φύγει ἡ μικρούλα ἀδελφή ἀπὸ τὸ σπῆτι. Πήγαῖνα ἐγὼ τότε σχολεῖο κι' εἶχα μιὰ σάκκα ποὺ ἔβαζα μέσα τὰ τετράδιά μου καὶ τὰ βιβλία μου. Ὅταν γυρνοῦσα ἀπὸ τὸ σχολεῖο, τὴν κρέμαγα στὴν κρεμάστρα τοῦ διαδρόμου καὶ πήγαῖνα νὰ κάμω τὸν περίπατό μου. Ἐπερνε τότε ἡ μικρὴ ἀδελφή μιὰ καρέκλα, ἀνέβαινε πάνω κι' ἔφτανε τὴ σάκκα. Τὴν ἀνοίγε· ἔπερνε τὰ βιβλία γιὰ νὰ ἰδῇ τίς εἰκόνας, κι' ἔπειτα γέμιζε μολυβιὲς τὰ τετράδιά μου. Ὅταν ἔβλεπα τὸ βράδυ αὐτὴ τὴν καταστροφή, ἔβαζα τίς φωνὲς καὶ κάποτε τὴ χτυποῦσα. Δεχόταν τὰ χτυπήματά μου, σὰ μιὰ δικαία τιμωρία γιὰ ὅ,τι μοῦ εἶχε κάνει, καὶ τὰ γαλανὰ τῆς μάτια πλημμύριζαν ἀπὸ σιωπηλὰ δάκρυα. Πῶς τὸ θυμάμαι αὐτό, μικρὴ ἀγαπημένη ἀδελφή, καὶ πόσο πονῶ τώρα, στὴ σκέψη ὅ,τι φαίνονται μαζί σου τόσο κακός. Καὶ θάθελα νὰ σὰς εἶχα τώρα, γαλανὰ μάτια, γιὰ νὰ στεγνώσω μὲ τὸ χαμόγελο, τῆς χαρᾶς τὰ δάκρυά σου· θὰ σὰς ἔκανα μὲ τὴν ἀγάπη μου νὰ λάμπετε σὰ μιὰ γιορτινὴ αὐγὴ, καὶ θὰ γινόντουσαν ἀγγελὸς φύλακός σου· νὰ διώχνω μακριὰ τὰ σύννεφα τῶν θλίψεων, ποὺ θάρχονταν

νὰ σὰς βουρκώσουν. Τώρα ὅμως σὰς βλέπω νὰ λάμπετε ἀπὸ οὐράνια ἔκσταση καὶ σὰς μακαρίζω. Τὸ βλέμμα σου εἶναι ἡρεμὸ κι' ἀπαλό, γιὰτί δὲν ἔχετε τίποτα πιά νὰ φοβηθῇτε ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. Ἀτενίζετε τὴν αἰωνιότητα καὶ τὴν ἀλήθεια—τὰ δυὸ ἀσύγκριτα αὐτὰ ἀγαθὰ, γιὰ τὰ ὁποῖα δὲν εἴμαστε ἄξιοι μεις.

Καὶ τὴν ὥρα ποὺ ἔδω κάτω πέφτει ἡ νύχτα κι' ἀπλώνεται παντοῦ τὸ σκοτάδι, προβάλλετε, γαλανὰ μάτια, ψηλά στὸν οὐρανὸ, μέσα στὴ πληθὴς τῶν ἀστεριῶν.

Ποῖα μοῖρα μὰς ἐνώνει καὶ ποῖα μοῖρα μὰς χωρίζει; Ποῖα μοῖρα μὰς ἔφερε στὸ σπῆτι, ἀπὸ τὰ σκοτεινὰ βασίλεια τῆς ἀνυπαρξίας, τὴν ἀδελφοῦλα μὲ τὰ γαλανὰ μάτια καὶ τὰ ξανθὰ μαλλιά, γιὰ νὰ τὴν ἀγαπήσουμε, κι' ἔπειτα νὰ μὰς τὴν πάρει πάλι;

Μὰς τὴν πῆρε ἓνα γαλήνιο, ἀνοιξιὰτικο δειλινὸ, τὴν ὥρα ποὺ ὅλα τὰ πράγματα ἦταν σὰ νάπερναν μιὰ καινούργια ζωὴ, καὶ τὰ πουλιὰ κελαῖδοῦσαν στὰ δέντρα τοῦ κήπου μας μὲ πάθος. Τότε ἔσβυσαν ἡσυχά-ἡσυχά τὰ γαλανὰ μάτια καὶ τὸ λαμπρὸ τους φῶς βασιλεψε πίσω ἀπὸ τὸν θλιβερόν ὄριζοντα τῆς ζωῆς.

ΓΙΑΝΝΗΣ Α. ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ

ΠΡΑΣΙΝΟΙ ΚΑΙ ΒΕΝΕΤΟΙ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ ANDRÉ BRUYÈRE

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Ἐχε κιόλας ἀνοίξει τὴ μεγάλη βαλίτσα, τὴ μόνη ἄλλωστε ποὺ εἶχαν φέρει μαζί τους τὰ παιδιά, καὶ βεβαιώνει ὅτι ὅλα τὰ ὠραῖα παριζιάνικα φουστανάκια ποὺ βρῆκε μέσα, δὲν θὰ διατηρηθοῦν οὔτε μιὰ μέρα γερὰ στὴν ἐξοχή.

— Πολὺ καλά, λέει ὁ θεὸς κατευχαριστημένος. Μὰ τὴν ἀλήθεια δὲν στενοχωριέμαι καθόλου ποὺ θ' ἀλλάξω λίγο τὸ ντύσιμο τῶν ἀνιψιῶν μου, ποὺ μοιάζουν μὲ κούκλες τῆς βιτρίνας. Στὸ ἔξῃς θὰ εἶναι ντυμένες ὅπως ταιριάζει σὲ σοφὰ καὶ φρόνιμα κορίτσια. Ἐσὺ, Ζωή, ξέρισε ἀπὸ ράψιμο. Θὰ πᾶς στὸ χωριὸ καὶ θ' ἀγοράσῃς ὅ,τι χρειάζεται.

Ὁ θεὸς σκέφθηκε λίγα λεπτὰ κι' ὕστερα ἐξακολούθησε:

— Ἀκούσε τί πρέπει νὰ τίς κάνουμε. Πρῶτα ἀπ' ὅλα ποδιὲς ἀπὸ χοντρὸ λινὸ μπλέ, ἀπ' αὐτὸ τὸ χονδρὸ ὕφαντὸ λινὸ ποὺ κάνουν τίς ποδιὲς τοὺς οἱ χωριάτισες. Ὑστερα φαρδιὲς πέτατες ζῶνες, μεγάλα βούρλινα καπέλλα καὶ σανδάλια. Ἔτσι θὰ εἶναι τέλειες.

— Ἀλλὰ, λέει ἡ Ζωή, θὰ φαίνονται σὰν ἀγόρια.

— Λαμπρά! φωνάζει ὁ θεὸς, ἐνθουσιασμένος. Ἀκόμη καλύτερα τότε. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο θὰ ξεμάθουν νὰ εἶναι φιλάρεσκες. Τρέχα γρήγορα, Ζωή, κι' ἄρχισε ἀμέσως τὴ δουλειά. Αὔριο τὸ

Ἐκλείσαν γιὰ ν' ἀνοίξουν σὲ λίγο μέσα σ' ἓναν ἄλλο κόσμο μαγικὸ, γεμάτον ὁμορφίες. Ἐμεῖς τώρα ἐδῶ ζοῦμε μὲ τὴν ἀνάμνησή τους, ποὺ μὰς φέρνει πόνο μαζί καὶ χαρὰ. Ὅταν εἶμαι λυπημένος, βλέπω μέσα στὸ σκοτάδι τῶν θλιβερῶν μου στοχασμῶν, τὰ γαλανὰ μάτια νὰ λάμπουν μὲ μιὰ καινούργια λάμψη καὶ νὰ μὲ κοιτοῦν, σὰ νὰ θέλουν νὰ μὲ παρηγορήσουν. Μοῦ κρατοῦν, μέσα στὴν πικρὴ μου μοναξιά, συντροφιά καὶ μοῦ μιλοῦν μὲ τὸ μακάριο βλέμμα τους γιὰ μιὰ ἀθάνατη εὐτυχία.

Σὰς εὐχαριστῶ, γαλανὰ μάτια, γιὰ τὴν παρηγοριά ποὺ μοῦ δίνετε.

Μακριὰ, στὴν κοιλάδα τῆς λήθης, μὰς περιμένουν οἱ σκιὲς τῶν ἀγαπημένων μας. Ἐκεῖ θὰ βρῶ κι' ἐγὼ κάποτε τὴ σκιά τῆς μικρῆς ἀδελφῆς. Συλλογίζομαι μόνον μὲ πόνο μήπως δὲν τὴ γνωρίσω, ἀφοῦ ἡ μορφή τῆς ἔχει σβύσει πιά ἀπὸ τὴ μνήμη μου. Μὰ ἡ πίστη μου κι' ἡ ἀγάπη μου γιὰ τὰ γαλανὰ μάτια δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ μὲ ὀδηγήσουν κοντὰ τῆς. Κι' ἀν' οἱ σκιὲς δὲν μποροῦν νὰ δώσουν τὰ χέρια καὶ νὰ μιλήσουν, μποροῦν ὅμως νὰ μείνουν αἰώνια μαζί...

ΓΙΑΝΝΗΣ Α. ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ

πρῶτ' θέλω νὰ ἰδῶ τίς ἀνιψιὲς μου μὲ τὴν καινούργια τους στολή.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ τοῦ παραβάν:

— Δεσποινίς, δεσποινίς, μπορείτε νὰ πιστέψετε ἓνα τέτοιο πράγμα; Μέσ' στὶς βαλίτσες τῶν παιδιῶν δὲν βρῆκα οὔτε μιὰ ποδιά!

— Πρέπει νὰ τοὺς κάμουμε ἀμέσως. Ὁ σὸς δώσω χρήματα, Πουλχερία, νὰ πᾶς στὸ χωριὸ ν' ἀγοράσῃς ὅ,τι χρειάζεται.

— Θὰ ἦταν μεγάλη ἀμαρτία, δεσποινίς, νὰ πετάξουμε τόσα λεφτὰ τώρα ποὺ ὅλα τὰ πράγματα κοστίζουν τὰ μαλλιά τῆς κεφαλῆς σου. Δὲν θὰ μπορούσαμε νὰ χρησιμοποιοῦσαμε ἐκείνους τοὺς παλιούς μπερντέδες, ποὺ ἔχουμε ἓνα ντουλάπι γεμάτο;

— Ἐχουν πολὺ χτυπητὰ χρώματα...

— Μπᾶ, τί πειράζει, γιὰ νὰ παίξουν μέσ' στὸν κήπο; Τὴν Κυριακὴ θὰ τοὺς φορέαμε τὰ καλά τους. Ἀλλὰ γιὰ κάθε μέρα εἶναι πολὺ καλύτερα τὰ γερὰ αὐτὰ δαμάσκα, ποὺ δὲν σχίζονται σὲ μιὰ στιγμή σὰν τὰ σημερινὰ ὑφάσματα. Θὰ τοὺς κόψουμε τέσσερις ἴσες ποδιὲς, μὲ δυὸ ραφὲς μονάχα, κι' ἀν' ἔχετε τὴν καλοσύνη νὰ μὰς βοηθήσετε, ἡ ἀνιψία μου κι' ἐγὼ θὰ τίς τελειώσουμε ἀπόψε στὴ μηχανή.

— Καλὰ, Πουλχερία. Πήγαῖνε νὰ φέρῃς τοὺς μπερντέδες.

Ἡ Πουλχερία εξαφανίστηκε καὶ ξαναγύρισε σὲ λίγη ὥρα μὲ θριαμβευτικὸ ὕψος, κρατώντας ἕνα μεγάλο δέμα ἀπὸ παλιά ὑφάσματα.

— Θεέ μου, τί παρδαλὰ πού εἶναι, ἀναστέναξε ἡ θεὰ Ἀγλαΐα.

— Εἶναι θαυμάσια, κυρία, διαμαρτυρήθηκε ἡ Πουλχερία.

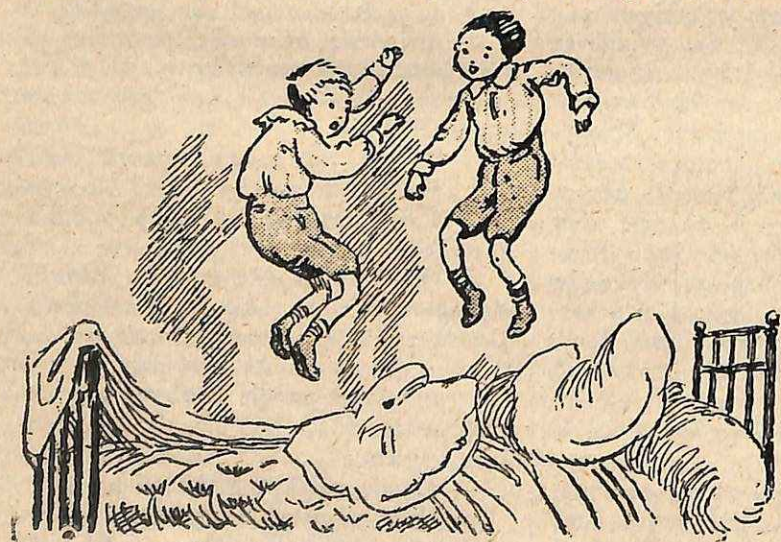
Ἦταν στ' ἀλήθεια θαυμάσια... ἀλλὰ γιὰ μπερντέδες. Τὸ φόντο ἦταν πράσινο λαχανί, κάπως ξεθωριασμένο, κι' ἐπάνω ἦταν τυπωμένες πελώριες κατακίτρινες τουλίπες.

Τὸ φαλλίδι τῆς θεᾶς Ἀγλαΐας μεταμόρφωσε σὲ λίγη ὥρα τοὺς μπερντέδες σὲ ποδιὲς μακρυὲς καὶ ἴσιες, κι' ἡ Πουλχερία, μὲ τὰ ματογυᾶλια τῆς στὴ μύτη, ἄρχισε κιόλας νὰ τὶς ράβῃ.

Τὸ πρωῒνὸν πέρασε ἡσυχᾶ. Τὰ κορίτσια ἔμειναν κοντὰ στὴν Ζωή, πού καθισμένη στὴν κουζίνα τοῦ Σουλπίκιου, ἔρραβε μὲ βία τὶς ποδιὲς τους.

Ὅσο γιὰ τ' ἀγόρια, ἡ Πουλχερία, ἔξω-φρενῶν γιὰ τὴν ἀθλία κατάσταση πού εἶχαν καταστήσει τὰ δωμάτιά τους, δὲν βρῆκε τίποτε τὸ καλύτερο γιὰ νὰ τὰ τιμωρήσῃ καὶ συγχρόνως νὰ ἐμποδίσῃ κάθε ἄλλη καταστροφή, παρὰ νὰ τὰ κλείσῃ μέσα σ' ἕνα πελώριο ἀχυρῶνα, πού γιὰ τὴν ὥρα ἦταν ἄδειος. Ἐκεῖ δὲν τοὺς ἔλειπε οὔτε ὁ χῶρος, οὔτε ὁ ἀέρας, κι' ἔτσι μπόρεσαν νὰ παίξουν χωρὶς νὰ κάνουν καμμιά ζημιὰ.

Μόλις χτύπησε μεσημέρι, ἡ Πουλχερία ἀνοίξε τὴν πόρτα τοῦ ἀχυρῶνα κι' ὁδήγησε τ' ἀγόρια στὴν τραπέζα.

«Ἐμπρός! γρήγορα! φωνάζουν ὁ Πέτρος κι' ὁ Παῦλος...»
(Σελ. 462, στ. γ')

— Θεέ μου! φώναξε ἡ θεὰ Ἀγλαΐα μόλις τ' ἀντίκρουσε. Σὲ τί χάλια ἔχετε καταστήσει;

Πραγματικά, τὰ κακόμοιρα τὰ ναυτιὰ κοστούμια δὲν ἦταν πιά παρὰ τρύπες καὶ λεκέδες. Δυὸ μέρες παιχιδιῶν τὰ εἶχαν καταστήσει ἀγνώριστα.

Κι' οἱ τέσσερις μικροὶ ἔνοχοι ἔσκυ-

ψαν ντροπιασμένοι, τὰ κεφαλάκια τους.

— Πολὺ καλὰ, εἶπε αὐστηρὰ ἡ θεὰ.

Ἐγὼ ἡ Ἱδία θὰ γράψω σήμερα στὴ μητέρα σας, ὅτι καταστρέψατε τὰ ὠραία σας κοστούμια, ἀπὸ τὴν πρώτη κιόλας μέρα. Καὶ θὰ τὴν πληροφορήσω ὅτι ἔλαβα τὰ μέτρα μου, γιὰ νὰ σὰς προμηθεύ-

σω ἄλλα φορέματα, πιὸ κατάλληλα γιὰ τὸ παιχνίδι. Ἀπόψε τὸ βράδυ, ἡ Πουλχερία κι' ἡ Μαρία θὰ σὰς ἔχουν τελειώσει τέσσερις στερεὲς ποδιές, πού σὰς ράβουν τώρα, καὶ πού θὰ τὶς φορᾶτε στὸ ἔξῃς, ἀπὸ τὸ πρωῒ ὥς τὸ βράδυ. Ἐτσι θὰ μπόρετε νὰ τρέχετε καὶ νὰ παίζετε, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ φόβος νὰ καταστρέψετε τίποτε.

Δειλιασμένα ἀπὸ τὸν αὐστηρὸ τόνο τῆς θεᾶς, τὰ παιδιὰ τελείωσαν τὸ φαγητό τους, χωρὶς σχεδὸν νὰ κάνουν καμμιά ἀταξία. Τὰ φαγητὰ ἦταν τὸ ἴδιο ἀπλὰ καὶ καλομαγειρεμένα, σὰν τὰ χθεσινὰ, καὶ μόλις τελείωσε τὸ φρούτο ὅλοι σηκώθηκαν ἀπ' τὸ τραπέζι.

— Τώρα θὰ πάτε πάλι νὰ παίξετε στὸν ἀχυρῶνα, ἀλλὰ τ' ἀπόγευμα, ἀφοῦ δειλινίσετε, θὰ καθήσετε νὰ γράψετε στοὺς γονεῖς σας κι' οἱ τέσσερις, εἶπε ἡ θεὰ.

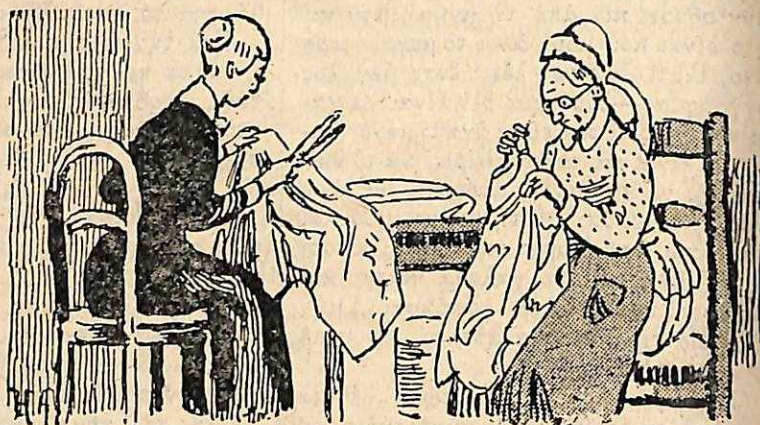
Τὸ γεῦμα, ἀπὸ τὴν δεξιὰ μεριὰ τοῦ παραβάν, τελείωσε τόσο γρήγορα, ὥστε τὴν ὥρα πού ἔφθαναν οἱ συνδαιτυμόνες τ' ἀριστεροῦ τραπεζιοῦ, οἱ ἄλλοι ἔφευγαν κιόλας. Ἐτσι τ' ἀγόρια καὶ τὰ κορίτσια δὲν ἰδώθηκαν καθόλου, κι' ἐξ ἄλλου ὁ θεὸς Βαρνάβας εἶχε τὴν ἴδια ἰδέα μὲ τὴν ἐξαδέλφη του. Ἐκάθησε τὶς ἀνιψίες του γύρω ἀπὸ ἕνα τραπέζι καὶ τὶς ἔδαλε νὰ γράψουν στοὺς γονεῖς τους.

Ἐτσι ὅταν τὰ παιδιὰ συναντήθηκαν, ἦταν πιά ἀρκετὰ ἀργά. Τὰ γράμματα εἶχαν τελειώσει, ὅλων τὰ δάχτυλα ἦταν μελανωμένα, μερικὼν μάλιστα καὶ τὰ πρόσωπα. Πρωτίστως ὅμως, ὅλα τὰ πόδια ἦταν ἀνυπόμονα νὰ τρέξουν, γιὰ νὰ

ξεμουδιάσουν, ὕστερα ἀπὸ τόσων ὥρῶν ἀκίνησιν.

Ἡ θεὰ Ἀγλαΐα λοιπὸν ἐπέτρεψε στοὺς μικροὺς προστατευομένους τῆς νὰ παίξουν στὸν κήπο μισὴ ὥρα, πρὶν ἀπὸ τὸ φαγητό.

Τὸ ἴδιο ἔκανε κι' ὁ θεὸς ὁ Βαρνάβας

«Κι' ἡ Πουλχερία ἄρχισε νὰ τὶς ράβῃ...» (Σελ. 474, στ. α')

γιὰ τὶς δικές του ἀνιψιὲς κι' ἔτσι οἱ δυὸ ομάδες ἐπιτέλους συναντήθηκαν.

(Ἀκολουθεῖ)

ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

ΧΙΛΙΑ ΜΥΡΙΑ

ΑΧ, ΑΥΤΗ Η ΓΛΩΣΣΑ...

Στὸ θίασο τοῦ μακαρίτη Παντοπούλου, — ἑνὸς μεγάλου κωμικοῦ, — ἦταν κάποτε μιὰ ἐντελὴς ἀγράμματη πρωταγωνίστρια. Ὁ κόσμος γελοῦσε πολὺ μὲ τὰ λάθη τῆς. Σὲ μιὰ παράσταση, φαντασθῆτε, ἀντὶ νὰ πῇ «ἐκ τοῦ φωτός εἰς τὸ σκότος», εἶπε «ἐκ τοῦ σκοτὸς εἰς τὸ φῶτος»!

Ὁ θίασος εἶχε δώσει τότε ἕνα περίφημο ἰταλικὸ δρᾶμα, «Οἱ Ἀτίμοι». Ἐνα βράδυ, μερικοὶ δημοσιογράφοι ἀνέβηκαν στὰ παρασκήνια νὰ πάρουν συνέντευξη μὲ τὴν πρωταγωνίστρια. Ἀφοῦ τὴ συγχάρηκαν γιὰ τὴν ἐπιτυχία τῆς, ἐκείνη τοὺς ρώτησε:

— Πρῶτη φορὰ ἀπόψε μὲ βλέπετε στοὺς «Ἀτίμους»;

— «Στοὺς Ἀτίμους!» τὴ διορθώνει κρυφὰ ὁ Παντόπουλος πού τὴν παράστεκε — Καλὰ ντέ, τὸ ξέρω! τοῦ ἀπαντᾷ σχεδὸν δυνατὰ.

Καὶ γυρίζοντας πάλι στοὺς δημοσιογράφους:

— Σὰς ἄρεσαν λοιπὸν οἱ «Ἀτίμοι»;

— «Οἱ Ἀτίμοι» τὴ διορθώνει πάλι ὁ Παντόπουλος.

Ἐκείνη τότε τὸν κεραυνοβολεῖ μ' ἕνα βλέμμα καὶ φωνάζει μπροστὰ σ' ὅλους:

— «Ε, μὰ γὰ νὰ σοῦ πῶ! Κοροϊδεύεις; Λέω «ἄτιμους», μοῦ λὲς «ἄτιμους».

Πῶς θὲς λοιπὸν νὰ τὸ πῶ;

Γέλασαν ὅλοι. Γέλασε, μ' ὅλη του τὴ φούρκα, κι' ὁ Παντόπουλος. Κι' εἶπε:

— Ἀχ, αὐτὴ ἡ γλῶσσα!...

Ο ΑΝΑΝΙΑΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

(Ἐθνικὸν Ἀριστεῖον Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν)

ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ ΜΕ ΤΡΕΙΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ

ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

μὲ σκίτσα τῆς δ. ΛΙΛΑΣ ΚΑΡΑΚΑΛΟΥ

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

— Δὲν τὸ πρόσεξα πῶς μοῦ μοιάζει ὁ κ. Νάνης...

— Μὰ δὲν ξέρεῖ κανεὶς ποτὲ πῶς εἶναι καὶ τίνος μοιάζει. Ὁ ἄλλος τὸ βλέπει. Ἄς εἶναι ὅμως. Δὲν εἶναι περίεργο νὰ μοιάζετε τόσο στὸ πρόσωπο καὶ νὰ μὴ μοιάζετε καθόλου στὴν ψυχὴ;

Μονάχος μου ὕστερα, συλλογίζομαι αὐτὴ τὴν ὁμοιότητα πού δὲν τὴν εἶχα προσέξει. Ἀλήθεια, ὁ Νάνης εἶχε τὸ μπόι μου καὶ τὰ χρώματά μου. Μπορεῖ νὰ μοῦμοιαζε καὶ στὰ μάτια. Κι' εἶπα:

«Μήπως γι' αὐτὸ μὲ συμπάθησε ἡ κυρία Περίδη, ἐπειδὴ μοιάζω τοῦ γιοῦ τῆς; κι' ὁ κ. Περίδης τὸ ἴδιο;» Δὲν ἦταν ἀπίθανο. Κι' ἄς μὴν τόπαν ποτὲ μπροστὰ μου ἡ μπροστὰ στὸ Νάνη, γιὰ νὰ μὴν τὸ πάρω τάχα ἐγὼ ἀπάνω μου καὶ γιὰ νὰ μὴν προσβληθῇ τὸ ἀρχοντόπουλο, πού τολμοῦσε νὰ τοῦ μοιάζῃ ἕνας ὑπηρέτης...

Κι' ἄλλους εἶχα ἰδεῖ στὸ χωριό μας, νάγαπουν παιδιὰ πού ἔμοιαζαν τὰ δικά τους. Καὶ θυμόμουν κάποια γειτόνισσά μας, τὴν κυρὰ-Λέννη, πού ἄμα ἔβλεπε τὸν Ἀντρίκο μας, φώναζε: «Ἀχ, τὸ πουλάκι μου! ἴδιος ὁ Στέφανός μου εἶναι! ἴδιος!»

Ἐμεῖς γελοῦσαμε, γιατί καμμιά σχεδὸν ὁμοιότητα δὲν βλέπαμε, καὶ μάλιστα οἱ ἐνδιαφερόμενοι, ὁ Ἀντρίκος κι' ὁ Στέφανος. Μὰ ὁ ἀντικρινὸς ὁ φούρναρης ἔλεγε: «Τί σημαίνει; Ἀνθρώπος τάνθρώπου μοιάζει καὶ τὸ πρᾶγμα τοῦ πρᾶμμάτου!»

Αὐτὴ τὴν παροιμία ψιθύρισα τώρα κι' ἐγὼ κι' οὔτε συγκινήθηκα γιὰ ν' ἀλλάξω ἀπόφαση.

Ἐπειδὴ τυχὸν ἔμοιαζα τοῦ κ. Νάνη, ἔπρεπε νὰ μείνω στὸ σπίτι του νὰ μὲ βασανίξῃ; Ὁχι, καθόλου. Τώρα μάλιστα μὲ συγκινούσε λιγότερο κι' ἡ συμπάθεια τῆς κυρίας. Ἄν ἦταν μόνο καὶ μόνο γιὰτὶ ἔμοιαζα τοῦ γιοῦ τῆς, τί ἀξίζει;...

Ντράπηκα ὅμως νὰ τὸ πῶ τῆς Ἰδίας ἢ τοῦ κυρίου μου, καὶ παρακάλεσα μιὰ καμαριέρα, τὴν Εἰρήνη, νὰ τοὺς πῇ πῶς δὲν μποροῦσα πιά νὰ μείνω, — καθαρά, ἐξ αἰτίας τῶν παιδιῶν. Ἡ Εἰρήνη τὸ εἶπε τῆς κυρίας. Κι' αὐτὴ μὲ φώναξε ἀμέσως στὸ σαλόνάκι τῆς.

— Τί ἀκούω, Δήμη; μοῦ εἶπε. Θέλεις νὰ φύγεις ἀπὸ τὸ σπίτι μας; Μὰ γιατί; Ἐμεῖς πού εἴμαστε τόσο εὐχαρι-

στημένοι ἀπὸ σένα καὶ σάγαποῦμε;...

Καὶ μὲ κοίταξε μὲ τὰ γαλανὰ τῆς μάτια τόσο γλυκὰ καὶ τόσο λυπημένα, πού εὐθὺς τὸ μετάνιωσα κι' ἤθελα πάλι νὰ μείνω.

«Ἀχ, Φάνη, τί μοῦ κάνεις!» συλλογίστηκα.

Καὶ ψιθύρισα:

— Μά... εἶπα τῆς Εἰρήνης...

— Τί, γιὰ τὰ παιδιὰ; ἐξακολούθησε ἡ κυρία. Ἐχεις ἄδικο... Δὲν εἶναι κακὰ παιδιὰ, καὶ σάγαποῦν. Μὴν κοιτᾷς ἂν καμμιά φορὰ σὲ πειράζουν. Τέτοιος

«Τὸ ξέρεις πῶς ὁ γιὸς τοῦ π. Περίδη σοῦ μοιάζει;...»
(Σελ. 464, στ. γ')

εἶναι ὁ χαρακτήρας τους... Ἐπὶ πρέπει νάχῃς καὶ λίγη ὑπομονή... Παιδιὰ εἶναι, θὰ διορθωθοῦν... Μείνε τώρα... Τὰ βοηθεῖς κιόλα στὰ μὲθυσμά τους... Ὁ Νάνης αὐτὸ σοῦ τὸ γνωρίζει... «Ἐρεῖ καλὰ ὁ Δήμη» μοῦ λέει «μὲ κάνει καὶ καταλαβαίνω...» Ἀλλὰ σὺ παίρνεις τὰ στεῖνα του τοῖς μετρητοῖς... Ἐχεις ἄδικο, σοῦ λέω. Μείνε!

Ὁ, περισσότερο ἀπὸ τὰ λόγια τῆς, τὰ μάτια τῆς μ' ἐπείσαν πῶς εἶχα ἄδικο. Μοῦκαν ἐντύπωση ἀκόμα πῶς ὅταν μοῦ μιλοῦσε γιὰ τὸ γιὸ τῆς, δὲ μοῦ ἔλεγε «ὁ κύριος Νάνης», ὅπως ὅταν μιλοῦσε στοὺς ἄλλους ὑπηρέτες, παρὰ «ὁ Νάνης» μόνο. Καὶ πάλι, ὁ τρόπος πού μὲ κοίταξε, ἔτσι γλυκὰ καὶ λυπη-

μένα, μ' ἔκανε νὰ συλλογιστῶ: «Ὁχι, δὲ μὲ συμπαθεῖ μόνο γιὰτὶ μοιάζω τοῦ γιοῦ τῆς...» Κι' ἡ ἀνίκητη ἐκείνη ἐπιθυμία πού αἰσθάνθηκα τὴν πρώτη μέρα, νὰ πέσω στὴν ἀγκαλιά τῆς καὶ νὰ τὴ φιλήσω, μοῦ ξανάθεε.

Ἵσως ἐπειδὴ δὲ μπορούσα νὰ τὸ κάμω, δάκρυσα. Καὶ μὲ σκυμμένο κεφάλι, ψιθύρισα:

— Ἀφοῦ ἔχω ἄδικο... θὰ μείνω.

— Ἀλήθεια, θὰ μείνης;... Ἡ τὸ λὲς ἔτσι, ἀπὸ ντροπὴ, καὶ σκοπεύεις νὰ φύγῃς κρυφὰ;

— Ὁ, ἂν ἤθελα νὰ φύγω κρυφὰ, δὲ θὰ τόλεγα τῆς Εἰρήνης...

— Μὰ γιατί κλαῖς;

— Δὲν ξέρω...

— Δὲ σὲ μάλωσα ἐγὼ... Σκούπισε τὰ μάτια σου καὶ πῆγαινε... Εἴμ' ἐδ-χαριστημένη πού θὰ μείνης. Καὶ τὸ πιστεύω!

Ἐκαμα ὅπως μοῦ εἶπε: Σκούπισα τὰ μάτια μου καὶ... ἔμεινα.

Γι' ἀγάπη τῆς τόκαν' αὐτό. Μόνο γι' ἀγάπη τῆς. Κι' ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἐκείνη, εἶχα περισσότερη ὑπομονή. Ἀλλὰ καὶ τὰ περάγματα τῶν παιδιῶν εἶχαν κάπως λιγοστέψει. Φοβήθηκαν μὴ γάσουν τὸν καλὸ προγυμναστή; τοὺς μάλωσαν πιὸ δυνατὰ ὁ πατέρας τους κι' ἡ μητέρα τους; ἢ μὲ εἶχαν συμπάθησει ἐπιτέλους κι' αὐτὰ καὶ λυπήθηκαν ἄμ' ἀκούσαν πῶς ἐξ αἰτίας τους ἤθελα νὰ φύγω;

Ὅτι κι' ἂν ἦταν, ἔμεινα καὶ θάμεινα... ὥς πού νάχανα πάλι τὴν ὑπομονή.

Ἀλλὰ δοξάζω τὸ Θεὸ πού δὲν πρόφτασα νὰ τὴν ξαναχάσω. Γιατί τί θὰ γινόταν, ἢ καλύτερα τί δὲ θὰ γινόταν, ἂν ἔφευγα τότε ἀπὸ τὸ σπίτι ἐκεῖνο;

12. Στὴν ἀγκαλιά τῆς μητέρας μου.

Αὐτὸ τὸ μεγάλο, τὸ ἔκτακτο, ἔγινε μετὰ δυὸ-τρὶς ἡμέρες. Ἐκίνα τὸ μπάνιο μου στὸ καμαράκι τοῦ λουτροῦ πού εἶχε τὸ σπίτι γιὰ τὴν ὑπηρεσία. Εἶχα βγάλει τὸ χρυσὸ φυλαχτό μου γιὰ νὰ μὴ χαλάσῃ στὸ ζεστὸ νερό, τὸ εἶχα κρεμάσει ἀπ' τὴν ἀλυσίδα του σὲ μιὰ κἀνούλα, καὶ τὸ εἶχα ἑσάσει ἐκεῖ.

(Ἀκολουθεῖ)

ΡΗΤΑ

79.

Ὅποιος γιὰ κακὸ πηγαίνει καὶ στὸ δρόμο μετανιώσει, Μιὰ τρανὴ χαρὰ θὰ νοιώσῃ. Πῶς ἂν τὸ νοῦ τοῦ δὲ θὰ βγαίνει Πάντα τὸ κακὸ θὰ πνίγῃ. Νέο θάρος θὰ τοῦ δίνει, Καὶ κανεὶς σκέψεις θὰ σβύνῃ. Μὲ τὰ σύγκαιρά τῆς εἴγῃ.

CHEF

ΕΥΘΥΜΟΙ ΣΤΙΧΟΙ

Ο ΚΟΥΤΣΟΣ ΒΑΣΙΛΙΑΣ

Τῆς Ἰσπανίας βασιλιάς, θαρρῶ,
εἶχε στὸ πόδι του ἓναν κάλο,
στὸ πόδι του τάριστερό,
καὶ κούτσαινε — καὶ δὲν μέγαλο.

Οἱ αὐλικοὶ του — ἔξυπνα παιδιά —
τὸν μιμήθηκαν, οἱ τρελοὶ διαβόλοι,
καὶ ποῖος δεξιά, καὶ ποῖος ξεροβά,
ἀρχίσαν νὰ κουτσαίνουν ὅλοι !..

Σὰν εἶδαν πὼς κερδίζαν κατὶ
χάνοντας λίγην ὁμορφάδα,
πέρα ὡς πέρα στὸ παλάτι
κούτσαιναν, κούτσαιναν ἀράδα !..

Μὰ κάποιος εὐγενὴς ἀπὸ τῆ Δύση
χάνοντας πῶς... εἶν' κουτσός,
περνάει ὁλόρθο κυπαρίσσι
στὸν Ἀρχοντὰ του ἔμπρός... .

«Ὅλοι γελοῦν — τί ρεζίλι! —
μὰ ὁ βασιλιάς μὲ σοβαρὸ
ῥυθμὸς μουροῦσε: — Τί φρίκη!
Πῶς !.. δὲν κουτσαίνετε, θαρρῶ ;

— Κάνετε λάθος, βασιλιά, γιατί
τὰ πόδια μου εἶναι φουσκωμένα ῥόδια
ἀπὸ τοὺς κάλους: πῶς ἴσα, τί
μ' αὐτό; κουτσαίνω... . κ' ἄν' τὰ
[δύο μου πόδια !..

(Μίμηση)

ΛΙΛΑ ΚΑΡΑΚΑΛΟΥ

ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ

Ἀγαπητοί μου,

ΑΥΤΟΝ τὸν καιρὸ, στὸ Θέατρο Κοτοπούλη, παίζεται ἓνα περίφημο ἐγγλέζικο ἔργο, μὲ τίτλο «Τὸ τέλος τοῦ Ταξιδιοῦ», ποὺ τραβᾷ κόσμο καὶ κοσμάκι. Γιατὶ ἀναφέρεται στὸ Μεγάλο Πόλεμο κ' ἡ σκηνή του, σ' ὅλες τὶς πράξεις, εἶναι ἓνα ὑπόγειο διαμέρισμα ἀξιωματικῶν ἀπὸ τὰ βρετανικὰ χαρακώματα τοῦ Σαιν-Κεντὲν, στὸ δυτικὸ μέτωπο, τὶς ἡμέρες ἐκεῖνες τοῦ 1918, ὅταν θάρχιζε ἡ γενικὴ γερμανικὴ ἐπίθεση. Ὁ κόσμος λοιπὸν πηγαίνει περίεργος νὰ ἰδῇ πῶς πολεμοῦσαν, ἢ καλύτερα πῶς ζοῦσαν οἱ πολεμιστὲς στὰ ὑπόγεια ἐκεῖνα τῶν χαρακωμάτων τὰ λεγόμενα ἀμπρι, ὅπου τόσοι καὶ τόσοι ἔμειναν μῆνες, χρόνια, κ' ἂν δὲν σκοτώθηκαν σὲ καμμιά ἔξοδο, αἰφνιδιασμῶ, ἐπίθεση ἢ κατάχωση ἀπὸ μπόμπες, ἔπαθαν ὅλες ἐκεῖνες τὶς ἀρρώστειες ποὺ προξενεῖ στὸν ἄνθρωπο μιὰ ἐξακολογητικὴ ζωὴ μέσα σὲ μισόφωτο κ' ὑγρασία... . Καὶ τὸ βλέπει. Οἱ ἀξιωματικοὶ ἐκεῖνοι, μέσα στὸ ὑπόγειό τους, ζοῦν σὰ στὸ σπiti τους. Περιμένοντας τὸν πόλεμο, τρώνε, πίνουν, παίζουν, γράφουν, διαβάζουν, λένε ἀστεία, κοιμοῦνται. Κάπου-κάπου, ἀπέξω, μακριά, πέφτει καμμιά κανονιά, ποὺ τοὺς θυμίζει τὸ αὔριο μὲ τὶς ἀγωνίες του καὶ τοὺς κινδύνους. Τότε μιλοῦν καὶ γιὰ τὸν πόλεμο. Ἀλλὰ σὲ λίγο πάλι τὸν ξεχνοῦν καὶ μιλοῦν γιὰ τὰ δικὰ τους, γιὰ χίλια δυό, ἢ μαλώνουν τὸ μάγερα

ποὺ τὸ τσάι του μυρίζει κρομυδὶλα ἢ ποὺ ξέχασε νὰ προμηθευθῇ πιπέρι... .

Τὴν ἡσυχίαν, τὴ σιτισία αὐτὴ ζωὴ τὴ διακρίπτει κάποτε ἡ ἀνάγκη ἐνὸς αἰφνιδιασμοῦ. Δυὸ ἀπὸ τοὺς ἀξιωματικούς ἐκεῖνους ἔξορμον, ἀλλὰ δὲν γυρίζει ζωντανὸς παρὰ ὁ ἓνας... . Ἐπειτα ἀρχίζει ἡ ἐπίθεση. Ἐ, τότε πιά βγαίνουν ὅλοι, ἀκόμα κ' ὁ μάγερας ποὺ γίγνεται πάλι στρατιώτης. Ἀπέξω, τὰ κανόνια, τὰ πολυβόλα, τὰ τουφέκια, χαλῶν κόσμο... . Εἶναι ὁ πόλεμος, ὁ ἀληθινὸς πόλεμος. Ἀλλὰ τὴν ἴδια στιγμή πέφτει ἡ αὐλαία. Γιατὶ ὁ συγγραφέας μᾶς εἰδείξε πᾶς ὅτι ἤθελε νὰ μᾶς δείξῃ: τὴ ζωὴ τῶν πολεμιστῶν μέσα στὸ ἡσυχο καὶ φοβερὸ ἀμπρι τῶν χαρακωμάτων.

Κακὰ λοιπὸν εἶπαν πῶς τὸ ἔργο αὐτὸ εἶναι ὅλος ὁ Πόλεμος. Δὲν εἶναι παρὰ μόνον μιὰ ὄψη, μιὰ φάση, μιὰ πλευρὰ τοῦ πολέμου. Ἀλλὰ κ' ἔτσι δίνει μιὰ βαθειὰ ἐντύπωση, γιατί δείχνει πῶς ἀντιδρῶν διαφόρων ἰδιοσυγκρασιῶν καὶ ψυχονομάτων ἄνθρωποι στὴ μεγάλη αὐτὴ δοκιμασία. Ἄλλοι εἶναι γενναῖοι κ' ἄλλοι δειλοί. Καὶ πάλι ἀπὸ τοὺς δειλοὺς, ἄλλοι ὑποκύπτουν στὴ δειλία, ρίχνουν τὰ ὅπλα, θέλουν νὰ φύγουν κ' ἄλλοι προσπαθοῦν μ' ὅλη τους τὴ δύναμη νὰ τὴν ὑπερνικήσουν, νὰ μείνουν στὴ θέση τους, νὰ κάμνουν τὸ χρέος τους σὰν ἄντρες. Καὶ μιὰ ἀπὸ τὶς δυνατότερες σκηνὲς τοῦ ἔργου εἶν' ἐκεῖνη ὅπου ὁ δειλὸς ἀξιωματικὸς Ἰμπερτ, ἐπιμένοντας «νὰ βγῇ ἀσθενὴς» γιὰ νὰ σταλῇ στὸ νοσοκομεῖο, ἀναγκάζει τὸν Στάνοπ, τὸν διοικητὴ τοῦ λόχου, καὶ τὸν ἀποπάρη, νὰ τὸν ξεμασκαρέψῃ καὶ νὰ τὸν κάμῃ στὸ τέλος νὰ τοῦ ὁμολογήσῃ τὴ δειλία του, πέφτοντας μὲ κλάματα στὴν ἀγκαλιά του. Ἀλλὰ τότε κ' ὁ Στάνοπ αὐτὸς εἶναι δειλός. Μὲ τὴ διαφορὰ πῶς ἡ συναίσθηση τοῦ χρέους του, τὸ παράδειγμα τῶν γενναίων συμπολεμιστῶν του, ἡ σκέψη τοῦ τί θὰ γινόταν ἂν ἔφευγαν ἔτσι ὅλοι, αὐτὸν τὸν κάνουν νὰ πίνῃ, νὰ μεθᾷ, γιὰ νὰ ξεχνᾷ τὸν κίνδυνο καὶ νὰ παίρνῃ θάρρος. Τὸ ἴδιο πρέπει νὰ κάμῃ κ' ὁ Ἰμπερτ. Ὁ λοχαγὸς του τὸν πείθει, τὸν στενεύει νὰ τοῦ τὸ ὑποσχεθῇ. Καὶ τότε ἔξῃς οἱ δυὸ αὐτοὶ δειλοί, ποὺ θὰ κάνουν ὅτι, μποροῦν γιὰ νᾶναι γενναῖοι, θάναθαινον στὰ χαρακώματα, στὴ φωτιά, χειροπιασμένοι, γιὰ νὰ ἐνθαρρύνῃ ὁ ἓνας τὸν ἄλλον... .

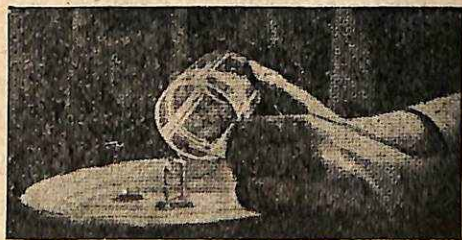
Ἀπ' αὐτὴ τὴ σκηνή, κ' ἀπὸ μερικὲς ἄλλες τοῦ ἔργου, στὸ νοῦ τῶν θεατῶν γεννιέται μιὰ ἀπορία: Ὁ συγγραφέας τοῦ «Τέλους τοῦ Ταξιδιοῦ», — ὁ Σέρριφ, ἓνας νέος Ἀγγλος, ποὺ πολέμησε κ' αὐτός, — εἶναι ἐναντίον τοῦ Πολέμου; — Ναι. Τὸν ὀνομάζει «ἀσχημὴ ὑπόθεση», τὸν θεωρεῖ ὅμως κ' «ἀναγκαῖο κακό». Βέβαια θὰ εὐχόταν νὰ λείψῃ ἀπὸ τὸν κόσμο. Ἀλλὰ ὅσο ὑπάρχει,

ὅσο τὰ ἔθνη εἶναι δυστυχῶς ὑποχρεωμένα νὰ πολεμοῦν μεταξύ τους, νὰ ὑπερασπίζονται τὰ δίκαιά τους, — καὶ κάποτε αὐτὴ τὴν ἐλευθερία τους καὶ τὴν ὑπαρξή τους, — ὁ σωστός ἄνθρωπος πρέπει νὰ κάμῃ στὸν πόλεμο τὸ χρέος του, ὅπως τὸ κάνει καὶ σ' ὅλους τοὺς ἄλλους ἀγῶνες τῆς ζωῆς. Ὅταν, εἴτε ἀπὸ φυσικὴ δειλία, εἴτε ἀπὸ ἀνθρωπιστικὲς ἰδέες, ἀποφεύγει τὴν ἐκπλήρωση αὐτοῦ τοῦ χρέους, καὶ προτρέπει μάλιστα κ' ἄλλους νὰ τὴν ἀποφύγουν, κάνει μεγάλο κακὸ στὴν πατρίδα του. Ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος, ὁ πολιτισμένος, ποὺ σκέπτεται καὶ ξέρεי πολλά, ποὺ φαντάζεται τὰ πάντα, ὁ ἐκλεπτυσμένος ἄνθρωπος μὲ τὰ ὑπερευαίσθητα νεῦρα, δὲν μπορεῖ ποτὲ νάχῃ τὴ φυσικὴ γενναίότητα τοῦ ἀμάχητου, τοῦ ἀξεστού, τοῦ ἀγροῖου μὲ τὰ τσαλένια νεῦρα, ποὺ λίγα πράγματα σκέπτεται καὶ λιγότερα μπορεῖ νὰ φαντασθῇ. Ἐκεῖνος ὅμως, ἔχοντας ὅλη τὴ συναίσθηση τοῦ χρέους του καὶ καταβάλλοντας ἀνάλογη θέληση, μπορεῖ νὰ γίνεταί γενναῖος ὅσο κ' αὐτός. Κι' ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀποψη τὸ «Τέλος τοῦ Ταξιδιοῦ», — τὸ ὠραῖο ἔργο ποὺ σὰς συσταίνω νὰ τὸ ἰδῇτε, — εἶναι πολὺ διδακτικὸ γιατί μᾶς δείχνει δυὸ δειλοὺς, — τὸν Ἰμπερτ καὶ τὸν Στάνοπ, — ποὺ στὸν μισητό τους πόλεμο κάνουν τὸ χρέος τους τόσο καλὰ, ὅσο κ' οἱ πῖθ γενναῖοι, καὶ φιλοπόλεμοι ἴσως, ἀξιωματικοὶ τοῦ λόχου, ὁ Ὁσπορν, ὁ Τρότερ κ' ὁ μικρὸς Ράλλευ, τὸ ἀτρόμητο «παιδί»... .

Σὰς ἀσπάζομαι

ΦΑΙΔΩΝ

ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ

Βάζετε μιὰ δεκάρα σ' ἓνα πιάτο μὲ λίγο νερὸ καὶ στοιχηματίζετε ὅτι θὰ πιάσετε τὴ δεκάρα μὲ τὸ χέρι σας, χωρὶς νὰ τὸ βρέξετε. Παίχνετε τότε ἓνα κομμάτι φελὸ καὶ σφηνώνετε δυὸ σπέρτα, ὅπως δείχνει ἡ εἰκόνα· ἀνάβετε τὰ σπέρτα καὶ σκεπάζετε τὸ φελὸ μ' ἓνα ποτήρι. Ἡ καύση τῶν σπέρτων θὰ σχηματίσει ἓνα κενὸ καὶ τὸ νερὸ τότε θὰ εἰσρομήσει στὸ ποτήρι ἀφίνονας τὸ πιάτο στεγνὸ καὶ τὴ δεκάρα ἐπίσης.

Σημ.—Τὸ νερὸ τοῦ πιάτου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὸ 1½ τῆς χωρητικότητος τοῦ ποτηριοῦ ποὺ εἶναι ἡ ποσότης ποὺ κατέχει τὸ ὀξυγόνο στὸν ἀτμοσφαιρικό ἀέρα (καταλαβαίνετε γιατί). Ὅσο μεγαλύτερο εἶναι λοιπὸν τὸ ποτήρι, τόσο περισσότερο νερὸ σπέννεται.

Τὸ ἴδιο παιγνίδι πετυχαίνετε πῶς εὐκόλα, χωρὶς σπέρτα καὶ ποτήρι, φυσώντας μόνο τὸ νερὸ πάνω ἀπὸ τὴ δεκάρα.

ΠΙΚΜΑΝ

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΣΤΟ ΔΑΣΟΣ

Στὸ δάσος πᾶς
χωρὶς σκοπὸ,
δίχως νὰ ψάχνω
κάτι νὰ βρῶ.

Στὸν Ἰσθμὸ βλέπω
ἓνα λουλούδι
σὰν ἄστρο λάμπει,
σὰν ἀγγελουδί.

Πᾶς νὰ τὸ κόψω,
μοῦ λείει γλυκά:
— Μὴ μὲ μαράνεις
στὰ σκοτεινά !

Τὸ ξεριζώνω
μὲ προσοχή,
σὲ κήπο θέλω
νὰ φυτεῖται.

Καὶ φυτεμένο
σ' ἡσυχὸ τόπο,
πάλι ἀνθίζει
μὲ δίχως κόπο.

Μίμηση ἀπ' τὸ Γερμανικὸ τοῦ Goethe)

Νέμεσις

ΕΝΑΣ ΠΕΡΙΠΑΤΟΣ

Χαρούμενη βγῆκα στὸ δρόμο.
ἔχω τελειώσει τὴ δουλειά μου
καὶ μποροῦσα νὰ κάνω κ' ἓναν
περίπατο.

Περπατῶ γρήγορα καὶ βιάζομαι
ν' ἀφήσω τὴν πόλιν μὲ τοὺς
τρονισμένους δρόμους καὶ τὰ πολυθρόνα μαγαζιά. Καὶ δὲν ἀρ-
τήσα νὰ φθῶ σ' ἓνα μικρὸ, μι-
κροῦτσικο μαγαζάκι, τὸ τελευ-
ταῖο. Ἀπὸ κεῖ αἰσθάνθηκα κί-
ος τὸ καθαρὸ ἀεράκι τῆς ἐξο-
χῆς καὶ μοῦ χαίδευε τὸ πρόσω-
πο, καὶ μιὰ ἀπεριγραπτὴ χαρὰ
μὲ πλημμύρησε.

Πλησιάζω καὶ χαιρετῶ φιλι-
κότα τὸ γέρο, ποὺ καθόταν
προσὰ στὸ τρίποδο τραπέζι
του. Ἐκεῖνος μὲ κοίταξε περιε-
ργά, κ' ἐγώ, γιὰ νὰ δικαιολογή-
θω, ἔβλεπα ν' ἀγοράσω κατὶ ἀπ' αὐτὰ ποὺ πούλουσε. Πῆρα μερι-
κὰ σοκολατάκια, τὰ ἔρριξα μὲ ἀ-
διαφορία στὴ τσάντα μου, κ' ἐξα-
κολούθησα τὸ δρόμο μου, ἀνυ-
πομονώνοντας τώρα νὰ ἰδῶ δέν-
τρο, χλόη, πρασινάδα.

Νά, στὴν πρώτη στρoφῇ, ἓνας
ἀέρας τὸς κάμπος μὲ σπαρτά.
Ποῦ καὶ ποῦ εἶναι τετράγωνα,
ποῦ δείχνουν πῶς ἀνοικτὸ χρώ-
μα. Θὰ εἶναι ἀμπέλια. Καὶ πῶς
ἀπὸ μεγάλοι ἐλαιῶνες, ἀτέλει-
στοι.

Σκέπτομαι πῶς θὰ μπορούσα
ν' ἀπολαύσω καλύτερα ὅλη αὐ-
τὴ τὴν ὁμορφιά ἀπὸ κανένα ψή-
λαμα, κ' ἀρχίζω ν' ἀνεβαίνω
ἐνὰ λοφίσκο.

Τί ὠραία! τί θαυμάσια! Εἰ-
μαι μεθυσμένη ἀπὸ χαρὰ. Ὅσο
προχωρῶ, τ' ἀεράκι γίνεται πῶς
πολλοῦ ἀπὸ καμφορεῖο θυμάρι. Προ-
σπάθω παντοῦ. Σὲ κάποιο ση-
μεῖο ἡ ἀγριὰδα γίνεται τόσο πολ-
ὴ καὶ πυκνὴ, ποὺ σχηματίζεται
ἐνὰ παχὺ στῆμα. Βρίσκω πῶς
τὸ μέρος εἶναι κατάλληλο γιὰ τὸ

σκοπὸ ποὺ ἀνέβηκα καὶ δὲν προ-
χωρῶ. Κάνω δυὸ-τρεῖς βόλτες
στὸ πράσινο ταπὶ καὶ πλησιάζω
νὰ καθίσω σὲ μιὰ μεγάλη πέτρα,
ἐνὼ κάνω τὴ σκέψη:

«Ἄν ἦταν ὁ κ. Παναγόπουλος,
ὁρισμένως θὰ προτιμοῦσε νὰ κα-
θίσῃ στὴ χλόη· ἐγὼ ὅμως εἶμαι
λίγο φοβηταῖα. Γιὰ φαντάσου
ἂν τύχαινε κανένα ἐντομο καὶ
μὲ δάγκανε! Καὶ δὲ θάχε κ' ἄ-
δικο, ἀφοῦ ἦρθα ἐστὶ ἀπρόσκλητα
νὰ τοῦ χαλάσω τὴν ἡσυχία...»

Κάθουμαι ὅσο μπορῶ ἀναπαυ-
τικότερα, κ' ἀρχίζω νὰ κατα-
σκοπεύω τὰ γύρω Πόσα φαίνον-
ται ἀπ' τὸ μικρὸ βουναλάκι! Βου-
να, κάμποι, καὶ πέρα ἡ θάλασσα.
Καὶ μὲς στὸν ὠραῖο ἐντομο-
σασμὸ, δὲν παραλείπω νὰ συγ-
χαρῶ τὸν ἑαυτό μου, ποῦ...
τ' ἀνακάμψω.

Ἐκεῖ κοντὰ, μιὰ γειτονία ἀπὸ
μαργαρίτες, συντροφειμένες μὲ
λευκὰ κρινάκια, μὲ κοιτάζουν
προκλητικῶς. Καὶ πῶς πέρα, στίς
φουντωτὲς κουμαριές, κάποια συ-
ναυλία δίδεται ἀπὸ μικρὰ που-
λάκια. Εἶμαι τόσο μαγεμένη ἀπ' ὅσα βλέπω κ' ἀκούω, ποῦ κά-
ποια στιγμὴ μοῦ περνᾷ, ποτὲ νὰ
μὴν ἀφήσω τὴν ὠραία μου θέση.
Μ' αὐτὸ, φυσικῶς, εἶναι ἀδύνατο
καὶ σὲ λίγο βρίσκομαι πάλι στὴν
πόλιν μὲ τοὺς σκονισμένους δρό-
μους καὶ τὰ πολυθρόνα μαγαζιά.

Κυρὰ τῆς Ἑργοίας

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΙΟΥΔΑ

Ὁ Χριστὸς, φορτωμένος τὸ βα-
ρὺ σταυρὸ, ἀνεβαίνει ἀργὰ πρὸς
τὸν τόπο τοῦ μαρτυρίου. Ἀπ' τὸ
καταπληγμένο μετωπὸ τοῦ, τὸ
αἷμα τρέχει καὶ πέφτει στίς πλά-
κες τοῦ δρόμου σὰν τὸ πῶς λαμ-
περὸ ρουμπίνι. Κι' ἡ γῆ καταπί-
νει τὸ θεῖο αἷμα, γιὰ νὰ μὴν τὸ
μολύνῃ ὁ ὄχλος μὲ τὰ βρωμερά
τὸν πόδια. Οἱ στρατιῶτες καθε-
τὸς τὸν χτυποῦν μὲ τὰ βαριά
τους ῥόπαλα, περιγελάοντας καὶ
βριζοντάς τον. Κι' Ἐκεῖνος μὲ
τὸ γλυκὸ του χαμόγελο στὰ χεῖ-
λη παρακαλεῖ τὸ Θεὸ νὰ τοὺς
συχωρήσῃ.

Σὲ λίγο ἓνα ἀπαίσιο τρίξιμο
ἔσκισε τὸν ἀέρα.

Σταυρώνουν τὸ Χριστὸ! Τὸ
ξύλο τρίζει καὶ τὸ τρίξιμό του
φθάνει σὰν μῆνυμα ὡς τὰ πέ-
ρατα τοῦ κόσμου. Τὰ πουλιά ἔ-
τρεξαν κοπάδια νὰ κλάψουν τὸ
Χριστὸ.

Ἐσταύρωσαν τὸ Χριστὸ! Ὁ
λα τὰ ζῶα κίνησαν ἀπ' τὴν ἄ-
χρη τοῦ κόσμου καὶ φθάνουν.
Κι' ὅλα μαζί κλαίει τὸν ἀδικο
θάνατό του. Ὁ Χριστὸς σταυ-
ρώθηκε! Μὰ θάναστηθῇ! Ὁ
σαννὰ! Ὁσαννὰ!

Μέσα στὸ ρέμμα ἀκούγεται
ἓνας βόγγος. Κάποιος κλαίει.
Μερικὰ κοράκια στάθηκαν ξα-
φνιασμένα κ' ἀκούσαν.

— Εἶναι ὁ Ἰούδας. Αὐτὸς πρό-
δωκε τὸ Χριστὸ! ἔλεγαν τὰ μυρ-

μήγκια. Θάνατος στὸν προδότη!
— Νὰ πεθάνῃ, νὰ πεθάνῃ! ἔ-
παναλαμβάνουν τὰ δάση.

— Θὰ πέσω στὴ θάλασσα νὰ
πνιγῶ! μουρμουρίζε ὁ Ἰούδας.
— Ὁχι, μούγγρισε ἡ θάλασσα·
δὲν σὲ θέλω.

— Νὰ κρεμαστῇς! φωνάζουν
τὰ ζῶα. Θάνατος! ἔλεγε ὅλη ἡ
φύση.

Ἐνα γεράκι ἔφερε τὸ σκοινί.
Ἀλλὰ κανένα δέντρο δὲν ἤθελε
νὰ δεχθῇ τὸ σῶμα του. Τέλος
βρέθηκε μιὰ λυγαριά.

— Κρεμάσου στὰ κλαδιά μου!
τοῦ εἶπε.

**

Ἐνα λιλά χρώμα διαδέχθηκε
τὴ ματωμένη δύση. Ἡ νύχτα ἐρ-
χεται. Μερικὲς γυναῖκες μὲ δά-
δες καθοῦνται στὴ βάση τοῦ
Σταυροῦ νὰ ξενοχίσουν πλᾶϊ
στὸ σῶμα Του. Τὰ πουλιά ἐξα-
κολοῦθοῦν τὸν ὕμνο τους.

Ὁ Χριστὸς θάναστηθῇ. Ὁ
σαννὰ, Ὁσαννὰ!

Ἀνάμεσα στὰ κλαδιά τῆς λυ-
γαρίας, τὸ σῶμα τοῦ Ἰούδα ξε-
χωρίζε καταματωμένο ἀπ' τὰ
κτυπήματα τοῦ ἀέρα, ποῦ λές
μόνο γι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ φυσοῦσε.
Μὰ ἡ ψυχὴ του ἔχει ἀναπαυθεῖ.
Μετανόησε καὶ συγχωρήθῃ.

Νεράϊδα τοῦ Γιαλοῦ

ΕΣΠΕΡΑ

Σιωπηλὴ κ' ἀθόρυβη
μέσ' στὸ σταχτὸ τῆς πέπλο.
σέρνει τ' ἀργὰ τῆς βήματα,
ἀπ' τὸ βουνὸ ἡ ἐσπερά·
τὰ φύλλα ἀνατοριάζουν
καὶ τάνθη ἀποκοιμούνται,
κ' ὁ γκωγῆς κλαίει μοναχὰ
τὴν πεθαμένη μέρα.

Εὔα

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΣΤΟΝ ΚΗΠΟ

Ἦθερα πῶς πάντοτε τὴν αὐ-
γὴ, ὁ κήπος εἶναι πανόραμα.
Ἀποράσια λοιπὸν, νὰ σηκωθῶ
μιὰ μέρα προτοῦ νὰ φανεῖ ὁ
ἥλιος, γιὰ νὰπολαύσω τὴν πρωί-
νὴ αὐρὰ τοῦ κήπου, τῆς δροσιά-
του, τὸ μεθυστικὸ ἀρώμα τῶν
λουλουδιῶν, καὶ τόσες ἄλλες χά-
ρες τῆς φύσης, ποὺ μόνο ἐν' ἀ-
νοιξιάτικῳ πρωί, μπορεῖ κανεὶς
νὰπολαύσει.

Ὅταν ἔξυπνησα, μόνο τὰ που-
λάκια τοῦ κήπου τάραξαν τὴν
πρωινή σιωπὴ μὲ τὴ μελωδία
τους. Σηκώθηκα σιγὰ, σιγὰ, νὰ
μὴν ξυπνήσω τοὺς ἄλλους ποὺ
κοιμῶνται, γυρῶντα καλά νὰ μὴν
κρυάσω ἀπ' τὴν πρωινή δροσιά,
καὶ κατέβηκα. Μερικὰ ἀστεράκια,
στὴ δύση, τρεμοσβύνουν σὰ νὰ
νυστάζουν, κ' ὁ οὐρανὸς ἔχει
ἓνα χρώμα μολυβὶ ἀνοιχτό. Δὲν
ἔχει ἀκόμα φέξει ἐντελὸς ἡ ἡμέ-
ρα, μὰ τὸ φεγγάρι ἔχει ἐξαφανι-
σθεῖ. Ἐκεῖ πέρα, στὴν ἀνατο-
λή, ὁ οὐρανὸς ἔχει ἓνα ῥόδινο
χλωμὸ χρώμα, ποὺ δίνει στὴ φύ-
ση μιὰ χαρούμενη ὄψη.

Γοητευμένη ἀπὸ τὴν ἁρμονία
τῆς φύσης, προχωρῶ λίγα βήμα-
τα, ἀνεβαίνω τὰ δυὸ σκαλάκια
σπρώχνω τὴν ξύλινη καγγελο-

πορτα καὶ βρίσκομαι στὸν κήπο.
Τί μυρωδιά μεθυστικὴ καὶ τί ὡ-
ραλὸ ὄραμα! Τὰ δέντρα εἶναι
ἀκόμα γυμνά ἀπὸ φύλλα, ἀλλὰ
εἶναι γεμάτα ἀπὸ μπουμπουκία
φουσκωμένα, ἑτοιμα νανοῖζουν.

Στὴ ρίζα καθε δέντρου, φουν-
τώνουν βιολέττες, ἀλλοῦ παν-
σέδες, ἀλλοῦ μενεξέδες ἀλλοῦ
ζουμποῦλια... . Θαρρεῖ κανεὶς
πῶς στὸ κάτω μέρος τοῦ κορμοῦ
κάθε δέντρου ἔχει στρωθεῖ ἓ-
να χαλὰ ποικιλόχρωμο. Εἶναι
ἔτσι ὁμοιόμορφα ὅλα τὰ δέντρα
τοῦ κήπου.

Μὰ ποῖο ὄραμα εἶναι στὴ μέ-
ση του. Ἐκεῖ ἔχει λογίων-λογίων
λουλούδια μὲ ὠραία ζωντὰ χρώ-
ματα λευκά, ῥόδινα, κόκκινα, κι-
τρινα, μαβιά, λιλά, καὶ κάθε
χρώμα, κάθε λουλούδι, κ' ἓνα
ἄρωμα μεθυστικὸ κ' ὠραῖο...

Ὅλ' αὐτὰ τὰ ποικιλόχρωμα καὶ
ποικιλόμορφα λουλούδια τὰ
περιβάλλει μιὰ γιολάντα ἀπὸ
συμμετρικὰ κομμένη πρασινάδα
ποὺ μυρίζει σὰν φλουσκούνι.

Ἡ στοργικὴ αὐτὴ μάζα τῶν
λουλουδιῶν ἔχει γιὰ κέντρο μιὰ
ὠραία, κατάφορτη ἀπὸ ἀνθηρὰ
ἀμυγδαλιά, ποὺ μοιάζει μὲ νύφη
στολισμένη. Στὴ ρίζα τῆς εἶν'
ἓνα γιαντῆρ ποὺ, κατάφορτο κ'
αὐτὸ ἀπὸ λουλούδια καὶ μπου-
μπούκια, εἶχε ἀγκαλιάσει τὴν
ἀμυγδαλιά κ' ἀνέβαινε...

Ὅλα τὰ λουλούδια ἔχουν στα-
μισανοιγμένα πέταλα τους στὰ
γονιότιες ἀπὸ δροσιά, σὰ νάχαν
κάνει τὸ πρωῒνὸ τους λουτρό.

Γοητευμένη ἀπ' τὰ τάρωματα, τὰ
χρώματα τοῦ κήπου καὶ τὴν ὁ-
μορφιά αὐτὴ τῆς φύσης, ἐσχά-
στηκα ὦρα πολλή... . Μὰ τώρα
σῆκωσα τὰ μάτια κ' εἶδα ἓναν
οὐρανὸ μὲ ἀνοιχτό, στὴν ἀνα-

629

βόλει με τοὺς Ἰταλοὺς;) Ἄν
Καῖκην (ἰδὲς τὴ σημερινή π

γράφεις γὰρ τὸ ποίημα τοῦ Διαγω-
νισμοῦ) **Μαγεμένο Βασιλόπουλο**
(πῶς πῆγε λοιπὸν αὐτὸ τόμας τοῦ
βόλεψ με τοὺς Ἰταλοὺς;) **Ἀντ. Μ.**
Καϊκην (ιδεὲς τὴ σημερινή προκή-

